माननीय प्रदेश प्रमुख श्री परशुराम खापुङ्ग्ज्यू

समक्ष

मुख्य न्यायाधिवक्ता

श्री नारायण वस्तीले

पेश गरेको

आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को

बार्षिक प्रतिवेदन

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

कोशी प्रदेश, विराटनगर, नेपाल

मुख्य न्यायाधिवक्ताको बार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०८०।०८१

सम्पादक मण्डल

उप-न्यायाधिवक्ता :- श्री पदम प्रसाद वस्ती

सहायक न्यायाधिवक्ता :- श्री सन्दिप टेलर

सहायक न्यायाधिवक्ता :- श्री निर्मला दाहाल पोखरेल

नायबसुब्बा :- श्री निर्मला नेपाल

सहायक कम्प्युटर अपरेटर :- श्री चन्द्र दाहाल

प्रकाशक :- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर, नेपाल

फोन नं. :- ०२१-५७०६२८/०२१-५७०९०७

वेबसाइट :- cao.koshi.gov.np

इमेल :- chiefattorney.province1@gmail.com

सर्वाधिकार :- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

प्रकाशन मिति :- २०८१

प्रकाशन प्रति :-

मुद्रक :-

यस कार्यालयमा हाल कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विवरण

श्री नारायण वस्ती
मुख्य न्यायाधिवक्ता

श्री पदम प्रसाद वस्ती
उप न्यायाधिवक्ता

श्री सन्दीप टेलर
सहायक न्यायाधिवक्ता

श्री निर्मला दाहाल पोखरेल
सहायक न्यायाधिवक्ता

श्री दिनेश भट्टराई
स्वकीय सचिव

श्री निर्मला नेपाल
नायब सुब्बा

श्री चन्द्र दाहाल
सहायक कम्प्यूटर अपरेटर

श्री संजीव कुमार कटुवाल
हलुका सवारी चालक

श्री राजन चम्लागाई
हलुका सवारी चालक

श्री सरिता धिमाल
कार्यालय सहयोगी

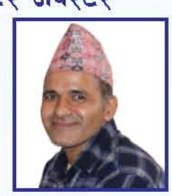

श्री पशुपती निरौला
कार्यालय सहयोगी

कोशी प्रदेशको मुख्य न्यायाधिवक्ता नारायण वस्तीज्यूको मिति २०८१ साल जेठ ३ गते मा. प्रदेश प्रमुख श्री परशुराम खापुङ्गज्यूको उपस्थितीमा उच्च अदालत विराटनगरका मुख्य न्यायाधीश ज्यूबाट सपथ ग्रहण कार्यक्रम

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प.सं.:-२०८१/०८२

च.नं.:- मितिः

मन्तव्य

माननीय प्रदेश प्रमुख ज्यू,
प्रदेश प्रमुखको कार्यालय,
कोशी प्रदेश, विराटनगर

विषय : आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बार्षिक प्रतिवेदन पेश गरिएको।

नेपालको संविधानको धारा १६० मा प्रत्येक प्रदेशमा एक मुख्य न्यायाधिवक्ता रहने र निजको नियुक्ति मुख्यमन्त्रीको सिफारिसमा सम्बन्धित प्रदेश प्रमुखबाट हुने व्यवस्था छ। मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाहकार हुने र संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकीदिएको अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिनु मुख्य न्यायाधिवक्ताको कर्तव्य हुने व्यवस्था रहेको छ।संघीयता कार्यान्वयनको एउटा अभ्यासको रुपमा यो कार्यालय रहेको छ ।

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य सर्त प्रदेश कानून बमोजिम हुने संवैधानिक व्यवस्था अनुसार प्रदेश सभाबाट मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य सर्त सम्बन्धी ऐन २०७५ पारित भई लागु भईसकेको छ ।सोही ऐनको दफा १२ (१) मा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तिन महिना भित्र वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था भएता पनि प्राकृतिक प्रकोप संगै दशैं लगायतका चार्डपर्व तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताहरुको छैठौं राष्ट्रिय सम्मेलन समेतका कारण वार्षिक प्रतिवेदन तोकिएको समयमा पेश गर्न नसकेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेको छु । प्रस्तुत प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट सम्पादित काम कारबाहीको विवरण कार्यसम्पादनका क्रममा भएका अनुभवहरु कार्यालयका सबल र दुर्वल पक्षहरु, गर्नु पर्ने सुधारका लागि सुझावहरु समावेश गरिएको छ।

संघीयता नेपालको सन्दर्भमा नयाँ प्रयोग हो।तीन तहको सम्बन्ध संविधानतः सहकारीता, सहअस्तित्व र सहकार्य भनी उल्लेख गरिएता पनि व्यवहारमा प्रयोगमा ल्याउन धेरै काम गर्न बाँकी नै छ।संविधानले राज्यशक्तिको बाँडफाँड र राज्यशक्तिको प्रयोग गर्न पाउने भनी निर्दिष्ट गरेका प्रवधानहरुको व्यवहारमा उतार्न आवश्यक भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी छ भने संविधानको अनुसूचीहरुमा भएका एकल अधिकार र साझा अधिकार सूचीको प्रयोगका सान्दार्भिकता अझ पेचिलो अवस्थामा छ। लामो समय एकात्मक शासन प्रणालीको अनुशरण गरिएको पृष्ठभूमिमा नयाँ संविधानको मूल भावना, प्रवन्ध र प्रयोगमा संघिय शासन प्रणालीमा प्रयोग गरिने तरिकाहरु फरक रुपमा आउछन, स्वभाविक पनि हुन्छ तरपनि मानसिकतामा पूर्ण परिवर्तन गर्न नसकिएको वर्तमान यथार्थतामा सहजताको वावजूद असहजताको स्थिति बेलावखत प्रकट हुने गरेको छ। संरचना निर्माण र परिचालनमा द्वैधता, अधिकार क्षेत्रमा हस्तक्षेप जस्ता तितो यथार्थता कहिलेकाही प्रकट भएका छन।

प्रदेशमा कानूनी शासनको प्रत्याभूति गर्न गराउन नेपालको संविधान तथा प्रचलित अन्य कानूनको प्रयोगमा सहजीकरण गर्न, फौजदारी न्याय प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी मुख्य न्यायाधिवक्तामा रहेको छ। कार्यालयबाट सम्पादन गरीने सम्पूर्ण कार्यहरु चुस्तदुरुस्त, पारदर्शी र कानून सम्मत हुन जरुरी हुदाँ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको व्यवसायिक दक्षता, ज्ञान र सीपको विकास गर्न सकिए मात्र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले स्वतन्त्र, निष्पक्ष र प्रभावकारी रुपमा कार्य सम्पादन गर्न सक्ने अवस्था हुन्छ । संविधान तथा कानूनले परिकल्पना गरेको, व्यवहारमा लागु हुने प्रक्रियामा रहेको संरचनाबाट तत्काल धेरै काम र परीणामको अपेक्षा गर्न हतार गरे जस्तो हुन्छ तर अहिले पनि संरचनात्मक/संगठनात्मक स्वरुप र अधिकारको श्रोत स्पष्ट र व्यवस्थित भई नसकेको अवस्था छ तथापी संविधान र कानूनको प्रयोग गर्न मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रवेश गरीसकेको अवस्था छ। तसर्थ संविधानत प्रदेश सरकारको काम कर्तव्य अधिकार तथा प्रदेश कानूनको पहुच न्यायमा पहुच सर्वसाधारण समक्ष पुऱ्याई विधिको शासनको प्रत्याभूती गराउने दायित्व समेत मुख्य न्यायाधिवक्ताको जिम्मेवारी भित्र पर्दछ।

संविधान, कानून, विधिको शासन, मानव अधिकार र वैयक्तिक स्वतन्त्रताको सम्मान, संरक्षण र प्रवद्धन, स्थापित न्यायिक मुल्य र मान्यताका आधारमा संघियता र संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय एक महत्वपूर्ण अंगको रुपमा रहेको छ।मुख्य न्यायाधिवक्ता संविधान र कानून बमोजिम प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाहकार हुने र प्रदेश तथा प्रदेश अन्तर्गतका निकायहरुलाई संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा राय सल्लाह प्रदान गर्ने, कोशी प्रदेश सरकारतथा मातहतका निकायहरु पक्ष भएको तथा प्रदेश सरकार तथा मातहतका निकायहरुलाई विपक्षी बनाई दायर भएका मुद्दामा बहस, पैरवी र प्रतिरक्षा गर्ने कार्य हुँदै आएको छ। त्यस्तै यस कार्यालयले प्रदेशमा बनेका ऐन, नियम, कार्यविधिहरुको निर्माणमा आबश्यकता अनुसार संलग्न भई सहयोग गर्नुका साथै समयानुकुल कानूनको संशोधन गर्न आवश्यक सल्लाह समेत दिने गरेको छ।

संघियता कार्यान्वयन आफैमा एउटा महत्वपूर्ण पाटोको रुपमा रहेको छ। वर्तमान अवस्थामा प्रदेशको औचित्यको प्रश्न बढ्न थालेको समेतको सन्दर्भलाई दृष्टिकोण गर्दै यस कार्यालयको तर्फबाट समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता, विद्यार्थीसँग मुख्य न्यायाधिवक्ता, प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया, न्यायिक समितिहरुको सवलीकरण जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरि ती कार्यक्रमका माध्यमबाट प्रदेशबाट निर्माण भएका कानुनहरुको जानकारी, कानूनी सचेतना कार्यक्रम, संघीयता कार्यान्वयनमा सरोकारवालाहरुको दायित्व आदि जस्ता विषयमा जानकारी गराउने खालका कार्यक्रम संचालन गरिदै आएको छ । सो का अतिरिक्त प्रदेशको तर्फबाट प्रभावकारी प्रतिरक्षाको लागि सरोकारवाला निकाय समक्ष लिखित जवाफको तयारी सम्बन्धमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम समेत संचालन गर्दै आएको छ।

यस कार्यालयले आफ्नो कार्य सम्पादनमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, अदालत न्यायाधीश, सरकारी वकिल, कर्मचारी, कानून व्यवसायी, पत्रकार, नागरिक समाज लगायतका सरोकारवालाबाट प्राप्त सहयोगप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा पनि यस्तै सहयोग र सुझावको अपेक्षा गरिएको छ ।

अन्त्यमा संविधानले आत्मसाथ गरेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई आत्मसाथ गर्दै, स्वतन्त्र न्यायपालिका, कानूनी राज्यको मुल्य मान्यता र आवधारणाको अवलम्बन,व्यवसायिकता, विधिको शासन, कानून तथा न्यायका मान्य सिद्धान्त र मानव अधिकारप्रति उच्च सम्मान राख्दै स्वच्छ सुखी समानता प्रदेशको उद्देश्यलाई प्रर्वद्धन गर्दै आगामी दिनमा पनि माथि उल्लेख गरिए झैं क्रियाशील हुँदै यस कार्यालयका काम कारवाहीलाई अझ बढी वस्तुनिष्ठ,प्रभावकारी र नतिजामुखी बनाउनका लागि सदैव सक्रिय रहने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु।

२०८१ पौष

....

नारायण वस्ती

मुख्य न्यायाधिवक्ता

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

कोशी प्रदेश,विराटनगर

विषय सूची

शिर्षक		पृष्ठ
परिच्छेद - १		
१.१	परिचय	१
१.२	मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकारः	२
१.३	कार्यालयको स्थापना र व्यवस्थापन	४
१.४	सङ्गठनात्मक स्वरुप	४
१.५	प्रस्तावित सङ्गठनात्मक संरचना	६
१.६	कार्यालयमा रहने पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको शुरु दरवन्दी	८
१.७	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको नामावली विवरण ।	९
१.८.	कार्यालय भवन तथा भौतिक स्रोत साधनको वर्तमान अवस्था	९
१.९	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको बजेट विवरण	१२
परिच्छेद — २		
२.	सम्पादित कार्यहरुको विवरण	१२
२.१	संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाह	१३
२.२	प्रदेश सरकार प्रत्यर्थी भई दायर भएका मुद्दाहरुको विवरण	१३
२.३	प्रदेश सरकार पक्ष भई चलेको मुद्दा सम्बन्धी विवरण	१५
२.४	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट आ.व. २०८०/०८१ मा सम्पन्न गरिएका अन्य कार्यक्रमहरु यस प्रकार रहेका छन्	१५
२.५	मूख्य न्यायाधिवक्ताको अन्य भूमिका	३५
परिच्छेद — ३		
३.१	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका सकारात्मक र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु	३६
३.२	निष्कर्ष	३८
३.३	सुझावहरु	४०
परिच्छेद — ४		
अनुसूची -१		४३
अनुसूची-२		५२

परिच्छेद - १
सामान्य परिचय

१.१ परिचय

नेपालको संविधानको धारा १६०, मा मुख्य न्यायाधिवक्ता सम्बन्धी व्यवस्था छ । प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाहकार हुने र संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकिदिएका अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिनु निजको कर्तव्य हुनेछ भन्ने संवैधानिक व्यवस्था छ । प्रदेश सभाबाट मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन पारित भएपश्चात प्रदेशको मुख्य न्यायाधिवक्ताको संरचनालाई व्यवस्थित रुप दिन सकिएको हो । प्रदेश सरकारको हकहित वा सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेका अन्य न्यायाधिवक्ताबाट प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व गरिने, मुख्य न्यायाधिवक्ताले आफ्नो कर्तव्य पालना गर्दा प्रदेश सरकार पक्ष विपक्ष भई दायर भएका मुद्दा मामिलाका रोहमा प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुका नाममा अदालतबाट भएका आदेश वा फैसलाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गर्ने/गराउने, प्रदेश भित्रका विभिन्न हिरासतमा रहेका व्यक्तिलाई संविधानको अधिनमा रही मानवोचित व्यवहार नगरेको भए मानवोचित व्यवहार गर्न सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने अधिकारको समेत व्यवस्था गरिएको छ । प्रदेश सभामा आवश्यकता अनुसार कानूनी प्रश्नहरुमा आफ्नो राय व्यक्त गर्ने र न्यायिक अर्धन्यायिक निकायमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट मुद्दा मामिलामा प्रतिनिधित्व र प्रतिरक्षा गर्ने जिम्मेवारी समेत मुख्य न्यायाधिवक्तालाई रहेको छ ।

फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन २०७४ अनुसार प्रत्येक प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको अध्यक्षतामा प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्ड रहने व्यवस्था छ । जसको नियन्त्रण, निर्देशन र सुपरिवेक्षण मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट हुने व्यवस्था गरिएको छ। मुख्य न्यायाधिवक्ताले महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयसँग आपसी समन्वय गरी आफ्नो भूमिका निर्वाह गरिरहेको अवस्था छ।

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्तसम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा १२ बमोजिम मुख्य न्यायाधिवक्ताले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा आफूले सम्पादन गरेको कामकाजको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रदेश प्रमुख समक्ष पेश गर्ने र त्यस्तो प्रतिवेदन मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय मार्फत प्रदेश सभामा पेश हुने व्यवस्था छ । उक्त प्रतिवेदनमा अन्य कुराको अतिरिक्त मुख्य न्यायाधिवक्ताले वर्ष भरिमा संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाहको संक्षिप्त विवरण सहितको संख्या,

प्रदेश सरकार पक्ष विपक्ष भई चलेको मुद्दा सम्बन्धी विवरण, प्रदेश सरकार-पक्ष वा विपक्ष भई दायर भएका मुद्दा मामिलामा प्रतिरक्षा गरेको विवरण, आफ्नो कार्यालयको भौतिक स्थिति, कार्यबोझ, काम कारबाहीको वास्तविक स्थिति चित्रण गरी आवश्यक अन्य विषय समेत उल्लेख गरी सिफारिस र सुझावहरु समेत उल्लेख गरी यो आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको छ।

१.२ मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकारः

नेपालको संविधानको धारा १६० को उपधारा (५) मा मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाकार हुनेछ र संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकिदिएको अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिनु मुख्य न्यायाधिवक्ताको कर्तव्य हुने व्यवस्था छ । सोही धाराको उपधारा (६) मा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त प्रदेश कानून बमोजिम हुने व्यवस्था अनुरुप कोशी प्रदेश सभाले बनाएको मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्तसम्बन्धी ऐन, २०७५ अनुसार देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क. मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार नेपालको संविधानको धारा १६० र कोशी प्रदेश सभाले बनाएको मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तब्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन २०७५ अनुसार देहाय बमोजम रहेको छः-

१. प्रदेश सरकार पक्ष/विपक्ष भएको वा प्रदेश सरकारको हक, हित वा सरोकार रहेको, संविधान वा कानूनको व्याख्या सम्बन्धी कुनै जटिल संवैधानिक वा कानूनी प्रश्न समावेश भएको वा सम्बन्धित प्रदेशको सन्दर्भमा सार्वजनिक महत्व वा सार्वजनिक सरोकारको विचाराधिन मुद्दामा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको तर्फबाट अदालत वा न्यायिक निकायमा उपस्थित भई प्रतिरक्षा गर्ने / गराउने,

२. प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुका नाममा अदालतबाट भएका आदेश वा फैसला प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न, गराउन प्रदेशको मन्त्रालय, सचिवालय, विभाग वा कार्यालयहरुलाई पत्राचार गरी कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने/गराउने,

३. प्रचलित प्रदेश कानूनको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै कठिनाई आइपरेमा वा प्रदेशको कार्य क्षेत्रको कुनै विषयमा तत्काल कानून बनाउनु पर्ने वा भैरहेको कानून संसोधन गर्न वा बनिरहेको कानून लागू गर्नु पर्ने देखिएमा कारण खुलाई प्रदेश सरकार समक्ष राय सुझाव पेश गर्ने,

४. प्रदेश सरकारका मन्त्रालय, सचिवालय र सो अन्तर्गतका कार्यालयबाट अदालतमा प्रस्तुत हुने लिखित जवाफ लगायतका कानूनी लिखतहरुको स्तर कायम गर्न प्रदेशका मन्त्रालय र कार्यालयहरु बीच आवश्यक समन्वय गर्ने,

५. प्रदेश भित्रका हिरासत तथा थुनुवा कक्षको अनुगमन र निरीक्षण गरी थुनुवाहरु उपर मानवोचित व्यवहार नभएको भए मानवोचित व्यवहार गर्न सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।

६. प्रदेश सरकारलाई सरोकार पर्ने कुनै मुद्दामा बहस पैरवी वा प्रतिरक्षाको लागि सम्बन्धित अधिकारीले अनुरोध गरेमा मुख्य न्यायाधिवक्ता आफैले प्रतिनिधित्व गर्न वा अन्य न्यायाधिवक्तालाई प्रतिनिधित्व गर्न खटाउन सक्नेछ।

७. कुनै अदालत वा अर्धन्यायिक निकायबाट भएको निर्णय वा आदेशबाट प्रदेश सरकारको हकहित वा सार्वजनिक हितमा असर पर्ने रहेछ र त्यस्तो निर्णय वा आदेश विरुद्ध मुद्दा दायर गर्न, पुनरावेदन गर्न वा पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन वा अन्य कुनै कानूनी उपचार प्राप्त गर्न कानून बमोजिम कुनै अधिकार तोकिएको रहेनछ भने मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवक्ताले त्यस्तो निर्णय वा आदेश विरुद्ध कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा मुद्दा दायर गर्न, पुनरावेदन गर्न वा पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

८. प्रदेश कानून बमोजिम स्थापित संस्था वा निकायले गरेको कुनै निर्णय वा काम कारबाहीबाट प्रदेश सरकारको हकहित प्रतिकुल भएको वा संविधान वा प्रचलित कानूनको उलङ्घन वा सार्वजनिक हितविपरीत भएको छ भन्ने मुख्य न्यायाधिवक्तालाई लागेमा र त्यस्तो निर्णय वा काम कारबाही विरुद्ध उजूर गर्न कानूनले कुनै अधिकारी तोकिएको रहेनछ भने मुख्य न्यायाधिवक्ता आफैले वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवक्ताले त्यस्तो निर्णय वा काम कारबाही विरुद्ध कानूनी उपचार प्राप्त गर्न सक्नेछ।

९. मुख्य न्यायाधिवक्तालाई प्रदेश सरकारको हकहित सरोकार रहेको विषयमा नेपालको जुनसुकै अदालत, न्यायिक निकाय, कार्यालय र पदाधिकारी समक्ष उपस्थित हुने अधिकार हुनेछ ।

१०. मुख्य न्यायाधिवक्ताले प्रदेश सभा वा सोको कुनै समितिले गरेको आमन्त्रण बमोजिम त्यस्तो बैठकमा उपस्थित भई कानूनी प्रश्नको सम्बन्धमा राय व्यक्त गर्न सक्नेछ ।

११. कुनै गम्भीर वा सार्वजनिक महत्वको वा प्रदेश सरकारलाई सरोकार पर्ने कुनै मुद्दामा तोकिएको न्यायाधिवक्ताको अतिरिक्त अन्य न्यायाधिवक्ता वा अन्य कानून व्यवसायी खटाई मुद्दा दायर गर्न, बहस पैरवी गर्नु आवश्यक छ भन्ने लागेमा सो बमोजिम गर्न कुनै न्यायाधिवक्तालाई खटाउन सक्नेछ।

१२. मुख्य न्यायाधिवक्ताले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरु मध्ये केही अधिकार मातहतका अन्य न्यायाधिवक्तालाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१.३ कार्यालयको स्थापना र व्यवस्थापन

मुख्य न्यायाधिवक्ताको नियुक्ति भए पश्चात महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट खटाईएका कर्मचारी, प्रारम्भिक **O&M** गरी सो बमोजिम नियुक्ति कर्मचारीहरुबाट कार्यालय सञ्चालनमा रहेको छ ।२०७५ साल असार २८ गते देखि विराटनगर स्थित हुलाक निर्देशनालयको दोस्रो तलामा रहेका ७ वटा कोठाहरु कार्यालयले प्रयोग गर्दै आइरहेकोमा मिति २०८० बैशाख १ गते वाट विराटनगर वरगाछी स्थित राधारमण मन्दिर पश्चिम हिरा प्रसाद तिवारीको घर भाडामा लिई कार्यालय संचालनमा रहेको छ ।आ.व. २०७५/७६, २०७६/०७७, २०७७/०७८, २०७८/०७९ र २०७९/०८० मा बजेटको परिधिभित्र रहेर कार्यालयलाई अत्यावश्यक सवारी साधन, फर्निचर तथा मेसिनरी उपकरणहरु खरिद गर्ने कार्यहरु सम्पन्न गरिएको छ ।

स्थापनाकालमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट गरिएको सङ्गठनात्मक सर्भेक्षण बमोजिम कार्यालय स्थापना भएको र हाल प्रदेश सरकारले प्रदेश भित्रका संरचनाहरुको सङ्गठनात्मक सर्भेक्षण गरिरहेको सन्दर्भमा यस मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको पनि समयानुकुल संरचना बनाउने कार्य प्रारम्भ गरेको अवस्था छ । जुन सङ्गठन संरचना कार्यबोझ वृद्धि हुँदै गरेको अवस्थामा अपर्याप्त भएको र मुख्य न्यायाधिवक्ताको मातहतमा हाल भै रहेको सङ्गठन संरचनामा पदसोपान मिलाउन र सह-न्यायाधिवक्ताको अतिरिक्त अन्य कर्मचारी दरवन्दी व्यवस्थापन गर्न प्रस्तावित सङ्गठन संरचना पनि पेश गरिएको छ ।

१.४ सङ्गठनात्मक स्वरुप

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय तथा मुख्यमन्त्रीको कार्यालयबाट खटाईएका कर्मचारीहरु र करारमा नियुक्त कर्मचारीहरुबाट सञ्चालनमा रहेको यस मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको सङ्गठनात्मक संरचना तपसिल बमोजिम रहेको छ।तसर्थ मुख्य

न्यायाधिवक्ता कार्यालयको सङ्गठनात्मक संरचना हाल यसप्रकार रहेको छ । जुन पुनःसंरचना हुन आवश्यक रहेको छ ।

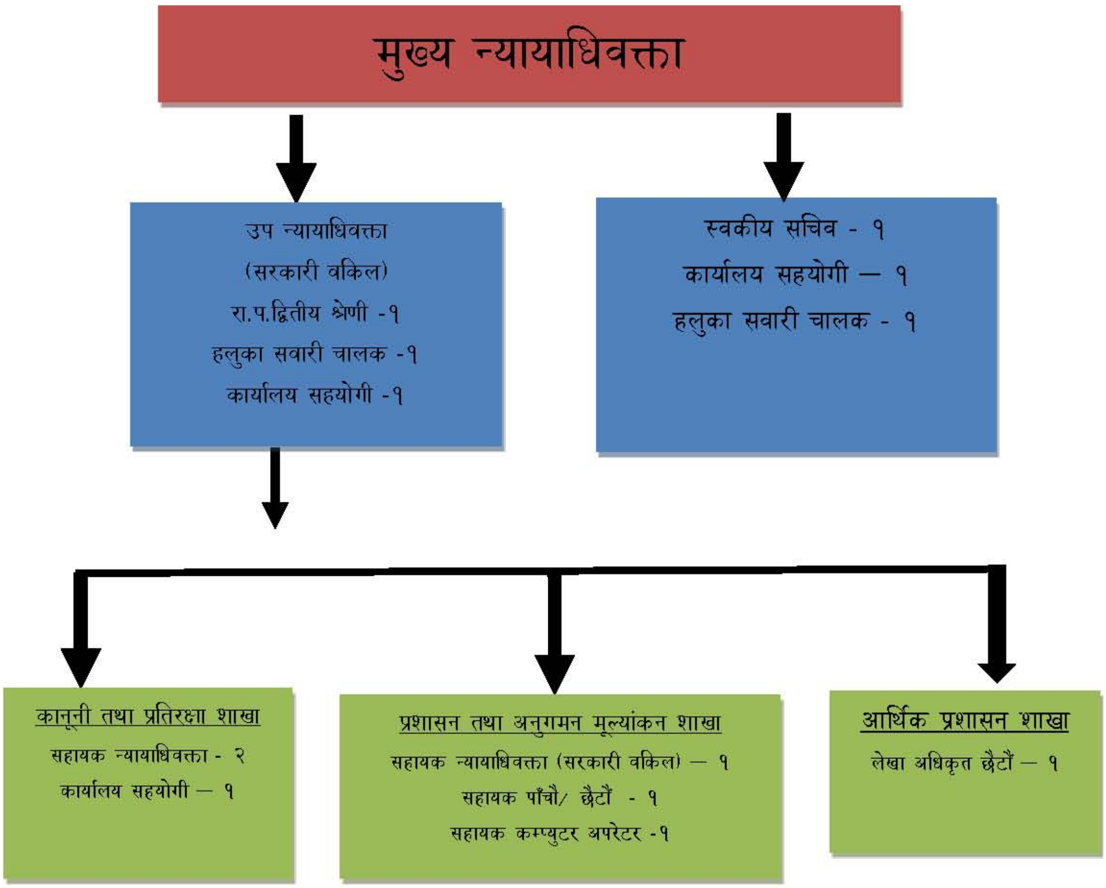

उल्लेखित सङ्गठनात्मक संरचनामा तत्काल परिवर्तन गर्नु पर्ने निम्न आवश्यकताहरु रहेका छन ।

क) मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले संवैधानिक तथा कानूनी राय प्रदेश सरकार तथा मातहतका निकायहरुमा प्रदान गर्ने कार्यालय हो । यसको साथै प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुको तर्फबाट बहस पैरवी र प्रतिरक्षा गर्ने यस कार्यालयको मुख्य दायित्व रहेको हुँदा र नेपालको संविधानले समेत सरकारको प्रतिरक्षा गर्ने कार्य न्यायाधिवक्ताहरुबाट हुने हुँदा उक्त कार्यालयमा उप न्यायाधिवक्ताको पद र सहायक न्यायाधिवक्ता पदमा थप गर्नुपर्ने तत्काल आवश्यक रहेको छ ।

ख) यस कार्यालयमा रहेको दरबन्दी प्रकृति हेर्दा समग्र कार्यालयमा एक जना मात्र कम्प्युटर अपरेटरको दरबन्दी रहेको देखिदा यस कार्यालयको बढ्दो कार्यबोझ तथा

निजले पाउने बिदासमेत रहँदा कार्य सम्पादनमा बाधा अवरोध खडा हुने अवस्था रहेको हुँदा यस कार्यालयबाट प्रदान गर्ने सेवा प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न १ जना थप कम्प्युटर अपरेटरको दरबन्दी थप हुन आवश्यक रहेको छ ।

ग) समग्र दरबन्दीलाई हेर्दा कार्यालयको काममा आएको चिठीपत्रहरु दर्ता गर्ने, कार्यालयबाट पठाउने पत्रहरु चलानी गर्ने, स्टोर व्यवस्थापनमा सहयोग पुर्याउने कार्य गर्नको लागि एक जना नायव सुब्बा र खरिदार स्तर सहायक पाँचौ र सहायक चौथो प्रशासनको कर्मचारी आवश्यक रहेको हुदा दरबन्दीको व्यवस्था हुनु अति आवश्यक रहेको छ ।

घ) सर्वोच्च अदालतमा बहस पैरवीको लागि जाँदा बढीमा ३ वटा कोठा भाडामा लिने बहस पैरवीको निमित्त उक्त कार्यालय जाँदा होटल बास खर्च नदिने समेतको व्यवस्था हुन वान्छनीय रहेको छ ।

१.५ <u>प्रस्तावित सङ्गठनात्मक संरचना</u>

मुख्य न्यायाधिवक्ताको पद उच्च अदालतको न्यायाधिश सरहको विशिष्ट श्रेणीको पद हो । मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको पदसोपान हेर्दा मुख्य न्यायाधिवक्ता पछि उप न्यायाधिवक्ता स्तरको कर्मचारीको नेतृत्वमा कार्यालय संचालन भएको देखिन्छ । यो अवस्था पदसोपानको मूल्य मान्यता अनुरुप देखिदैन मुख्य न्यायाधिवक्ता सबै समयमा सर्वोच्च अदालतमा समेत उपस्थित भई बहस पैरवी गर्न सक्ने अवस्था नरहन पनि सक्छ । हालको अवस्थामा ९४ भन्दा बढी रिट तथा मुद्दाहरु सर्वोच्च अदालतमा चालू अवस्थामा रहेका छन् भने अन्य अदालतहरुमा पनि मुद्दा संख्या बढ्दो रुपमा रहेको तथ्याङ्कले देखाएको छ । मुद्दाको गम्भीर्यता समेत बढी देखिन्छ। कानून निर्माण तथा राय सल्लाह उपलब्ध गराउन समेतका काम गर्न अन्य विभाग तथा मन्त्रालयहरुसँग कार्यसम्पादनमा समन्वय गर्न समेत पदसोपानको सिद्धान्तलाई अनुसरण गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसकारण मुख्य न्यायाधिवक्ताको कामलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढाउनको निमित्त सह न्यायाधिवक्ता रा.प. प्रथम श्रेणीको सरकारी वकील समूहको न्यायाधिवक्ताको नेतृत्वमा सङ्गठन संरचनाको निम्न बमोजिमको स्वरूप परिवर्तनको प्रस्ताव गरिएको छ ।

मुख्य न्यायाधिवक्ता

सह न्यायाधिवक्ता रा.प.प्रथम — १
(न्याय / सरकारी वकील)
सहायक चौथो / पाँचौ — १
हलुका सवारी चालक — १
कार्यालय सहयोगी — १

स्वकीय सचिव
शाखा अधिकृत रा.प. तृतीय श्रेणी — १
सहायक कम्प्युटर अपरेटर — १
हलुका सवारी चालक — १
कार्यालय सहयोगी — १

कानूनी राय तथा प्रतिरक्षा शाखा
उप-न्यायाधिवक्ता रा.प.द्वितीय श्रेणी — १
सहायक न्यायाधिवक्ता रा.प. तृतीय श्रेणी — १
सहायक चौथो / पाँचौ — १
हलुका सवारी चालक — १
कार्यालय सहयोगी — १

प्रशासन / रिट शाखा
सहायक न्यायाधिवक्ता रा.प. तृतीय श्रेणी — २
सहायक चौथो / पाँचौ — २
सहायक कम्प्युटर अपरेटर — २
कार्यालय सहयोगी — २

आर्थिक प्रशासन शाखा
अधिकृत छैटौं — १
लेखा सहायक चौथो / पाँचौ — १

मुकाम कार्यालय
सर्वोच्च अदालत,काठमाडौं
उप न्यायाधिवक्ता-१
सहायक न्यायाधिवक्ता-१
कार्यालय सहयोगी — १

मुकाम कार्यालय
उच्च अदालत विराटनगर,इलाम इजलास
सहायक न्यायाधिवक्ता रा.प,तृतीय श्रेणी — १
कार्यालय सहयोगी — १

मुकाम कार्यालय
उच्च अदालत विराटनगर,धनकुटा इजलास
सहायक न्यायाधिवक्ता रा.प,तृतीय श्रेणी — १
कार्यालय सहयोगी — १

मुकाम कार्यालय
उच्च अदालत विराटनगर,अस्थायी इजलास ओखलढुंगा
सहायक न्यायाधिवक्ता रा.प,तृतीय श्रेणी — १
कार्यालय सहयोगी — १

तसर्थ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको प्रस्तावित सङ्गठन संरचनालाई अनुमोदन गरि महान्यायाधिवक्ता कार्यालय मार्फत थप सरकारी वकीलका दरवन्दी सहित संरचना स्वीकृतिको लागि आवश्यक कारवाहीको लागि अनुरोध छ ।

१.६ कार्यालयमा रहने पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको शुरु दरवन्दी

तालिका नं. १

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको दरबन्दी विवरण

क्र.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समुह/उपसमुह	कुल दरबन्दी	कैफियत
१.	उप-न्यायाधिवक्ता	रा.प.द्धितिय	न्याय	सरकारी वकील	१	
२.	सहायक न्यायाधिवक्ता	रा.प.तृतिय	न्याय	सरकारी वकील	३	
३.	अधिकृत / सहायक	रा.प.अ.प्र.	प्रशासन	सा.प्र.	१	
४.	अधिकृत / सहायक	रा.प.अ.प्र.	प्रशासन	लेखा	१	
५.	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अ.प्र.	विविध		१	
६.	हलुका सवारी चालक	श्रेणी विहिन	इन्जि.	मे./जे.मे	१	
७.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	प्रशासन	सा. प्र.	२	
				जम्मा	**१०**	

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पदाधिकारी तर्फको दरबन्दी विवरण

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समुह/ उपसमुह	कुल दरबन्दी	कैफियत
१.	मुख्य न्यायाधिवक्ता	संवैधानिक पद			१	
२.	स्वकीय सचिव	रा.प. तृतिय			१	
३.	ह.स.चा	श्रेणी विहिन			१	
४	का.स	श्रेणी विहिन			१	
		जम्मा			४	

१.७ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको नामावली विवरण ।

तालिका नं. -२

क्र.स	पद	नाम थर	सम्पर्क न.	हाजिर भएको मिति	कैफियत
१	मुख्य न्यायाधिवक्ता	श्री नारायण वस्ती	९८५२०७०९०७	२०८१/०२/०३	
२	उप-न्यायाधिवक्ता	श्री राजेन्द्रबहादुर बस्नेत	९८५२०७०६२८	२०७९/११/२९	
३	सहायक न्यायाधिवक्ता	श्री नारायणप्रसाद दाहाल	९८४२८३०२०९	२०७७/०८/०९	
४	सहायक न्यायाधिवक्ता	श्री रविन सापकोटा	९८५२०५२०१५	२०८०/०२/२१	
५	सहायक न्यायाधिवक्ता	श्री दिपेन्द्र कुमार दास	९८४४११४८९२	२०८०/१२/०१	
६	सहायक न्यायाधिवक्ता	श्री निर्मला दाहाल पोखरेल	९८४२७७४४४४	२०८१/०२/२३	
७	स्वकीय सचिव	श्री दिनेश भट्टराई	९८४४६४४२८३	२०८१/०२/१६	सेवा करार
८	सहायक कम्प्युटर अपरेटर	श्री चन्द्र दाहाल	९८५२०५४४११	२०७५/०७/१४	सेवा करार
९	ह. स. चा.	श्री संजिव कु. कटुवाल	९८६४३९८४९५	२०७५/०१/०२	सेवा करार
१०	ह. स. चा.	श्री राजन चौलागाई	९८२६९९९२४९	२०८१/०२/०६	सेवा करार
११	कार्यालय सहयोगी	श्री सरिता धिमाल	९८२६९९९२४९	२०८१/०१/१२	सेवा करार
१२	कार्यालय सहयोगी	श्री पशुपती निरौला	९८४२०३७१२३	२०८१/०२/१६	सेवा करार

१.८. कार्यालय भवन तथा भौतिक स्रोत साधनको वर्तमान अवस्था

सङ्गठनको लक्ष्य अनुरुप प्रभावकारी कार्य सम्पादनको लागि कार्यालय भवन, आवास, फर्निचर, कार्यालय सञ्चालन सम्बन्धी सामग्रीहरु लगायतका भौतिक साधन र पूर्वाधारहरुको साथै सुरक्षा संयन्त्रहरु समुचित व्यवस्थापन अपरिहार्य हुन्छ । कार्यालयको भवन आफ्नो नभएका कारण मिति २०८०।०१।०१ देखि विराटनगर-४ वरगाछी पश्चिमपट्टि राधा रमण मन्दिरको पछाडि हिरा प्रसाद तिवारीको घर भाडामा लिई मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय सञ्चालनमा रहेको छ । आफ्नै कार्यालयको भवन निर्माणको

लागि आवश्यक पहल गरी व्यवस्थापन गर्नुपर्ने टड्कारो आवश्यकता रहेको छ। कार्यालयमा आवश्यक फर्निचर, मेसिनरी, सवारी साधन खरिद गरी व्यस्थापन गरिएको छ ।

(क) सवारीसाधनहरुको विवरण

सि.नं.	सवारी-साधनको नं.	जिन्सी	सवारी साधनको नाम	खरिद मिति	जिन्सी संकेत नं.	मुल्य	कैफियत
१	को. १ झ. ५७९	१८	Safare Storm Vx	२०७५/६/५		६८,४३,०००/-	
२	०१-००१-झ. ७०५	३४	Venues Sp	२०७६/८/१		३६,९०,०००/-	
३	०२-००१ ब.२९४३	१९	Honda Deo A3110cc	२०७७/३/१६		२,०२,०००/-	
४	को. १ ब.१८८४	२०	Honda Cb Shine Motorcycle 125cc	२०७५/६/२९		२,०९,९००/-	
५	को. १ ब. १८८५	१९	Honda Deo A3 110cc	२०७५/६/३०		१,९५,९००/-	
६	०२-००१ ब. २६८२	२०	Pulsar 150cc	२०७६/८/३		२,६२,२००/-	

(ख) खर्च भएर नजाने (सम्पति) को विवरण

सि.नं.	जिन्सी	जिन्सी संकेत नं.	जिन्सी सामानको नाम	मौज्दात बाँकी				कैफियत
				एकाइ	परिमाण	दर	जम्मा मुल्य रु	
१	१		टेबुल	पिस/थान	१३		३,९३,०९२.४०/-	
२	२		कुर्सी	पिस/थान	२०		२,९४,२९८/-	
३	३		टि टेबल	पिस/थान	१५		१,९०,७८०/-	
४	४		सोफा	पिस/थान	१६		६,७५,४९६.१८/-	
५	५		कम्प्युटर	पिस/थान	७		५,३६,९४६/-	
६	६		ल्यापटप	पिस/थान	९		८,१७,०५२.१/-	
७	७		प्रिन्टर	पिस/थान	६		१,५९,८००/-	
८	८		प्रोजेक्टर	पिस/थान	१		६०,५००/-	
९	९		दराज	पिस/थान	१२		२,९१,१४९/-	
१०	१०		बुक-केश	पिस/थान	६		१,०२,९८५/-	
११	११		कम्प्यूटर टेबल	पिस/थान	५		४२,५९९/-	
१२	१३		यू.पि.एस.	पिस/थान	६		९९,६२८/-	
१३	१४		ट्याब	पिस/थान	१		८६,०००/-	

१४	१५		ग्यास सिलिन्डर	पिस/थान	१		३,६००/-	
१५	१६		स्टेण्ड	पिस/थान	६		१६,९५०/-	
१६	१७		ब्याट्री	पिस/थान	६		२,०२,९४८/-	
१७	२१		पंखा	पिस/थान	४		१२,४००/-	
१८	२२		साइकल	पिस/थान	६		७०,६००/-	
१९	२३		ए.सी.	पिस/थान	९		६,५३,५७६.०५/-	
२०	२४		Satablizer	पिस/थान	३		५१,६५१/-	
२१	२५		फ्रिज	पिस/थान	३		९८,०६०/-	
२२	२६		वाटर डिस्पेन्सर	पिस/थान	१		१४,२३८/-	
२३	२७		हिटर	पिस/थान	४		११,९३२/-	
२४	२८		भ्याकुम क्लिनर	पिस/थान	१		८,५४२/-	
२५	२९		खाट/पलङ्ग	पिस/थान	४		७३,३५५/-	
२६	३०		क्यामरा	पिस/थान	१		१,२०,२३२/-	
२७	३१		मेट्रेस(अन्य)	पिस/थान	१		१०,१७०/-	
२८	३२		मोबाइल	पिस/थान	२		३७,३९९/-	
२९	३३		फोटोकपी मेशिन	पिस/थान	१		९७,१८०/-	
३०	३६		सि.सि. क्यामरा	पिस/थान	१		१,४६,८७७/-	
३१	३७		Automatic sanitizer Machine	पिस/थान	१		१३,४०५/-	
३२	३९		हाजिरी मेसिन	पिस/थान	१		२३,४९९.४८/-	
३३	४०		नामावली वोर्ड	पिस/थान	२		१६,०००/-	
३४	४३		भऱ्याङ्ग	पिस/थान	१		१०,८७५/-	
३५			इन्भटर	पिस/थान	१		१४,९९९.९९/-	
३६			आइरन	पिस/थान	१		२,२४३/-	

३७			कार्पेट	पिस/थान	२०		२०,११४/-	
३८			स्टेन्ड पंखा	पिस/थान	९		३७,८७६/-	
३९			गलैचा	पिस/थान	१		९,५००/-	
४०			ग्यास चुल्हो	पिस/थान	१		७,२०५/-	
४१			पन्चिंग मेशिन	पिस/थान	२		६,३२५/-	
४२			मिक्स्चर	पिस/थान	१		४,७४६/-	
४३			टेबुल पंखा	पिस/थान	२		९,६३५/-	
४४			इन्टरकम टेलिफोन	पिस/थान	१		१८,९८४/-	

१.९ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको बजेट विवरण :-

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको लागि आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागि विनियोजन गरिएको रकम र खर्च विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तपशील

सि. नं.	बजेट उपशिर्षक	बजेट विनियोजन	निकासा	खर्च	खर्च नभएको
१	२१६०००११३ (चालु प्रशासनिक खर्च)	२३,६०६,०००/-	१८,४७५,५९३.४०/-	१८,४७५,५९३.४०/-	४,८३१,९८२/-
मुख्य क्रियाकलाप : मुख्य न्यायाधिवक्ता पारिश्रमिक र सुविधा, खर्चहरु, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक र कार्यालय संचालन खर्चहरु ।					
२	२१६०००११४ (पूँजीगत खर्च)	५,००,०००/-	४,९६,५८२/-	४,९६,५८२/-	३,४१८/-
कार्यालय सञ्चालन सँग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशिन औजार खर्च भएको तर मोटरसाइकल खरिद र कार्यालयका लागि फर्निचर फिक्चर्स तथा अन्य पूँजीगतमा खर्च नभएको ।					

परिच्छेद — २
सम्पादित कार्यहरुको विवरण

२. सम्पादित कार्यहरुको विवरण

१. कोशी प्रदेशको सरकार पक्ष भएका मुद्दाहरुमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यलयबाट सर्वोच्च अदालत, काठमाडौं, प्रशासकीय अदालत सिंहदरवार,

उच्च अदालत पाटन र उच्च अदालत विराटनगर मातहतका ईजलासहरुमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट प्रतिरक्षा हुँदै आइरहेको छ ।

२. प्रदेश कानूनको निर्माण पश्चात कार्यान्वयनमा देखिएका सवल र दुर्वल पक्षको अध्ययन गर्न थालिएको छ। लिखित जवाफ र कानूनी प्रतिरक्षाका लागि आवश्यक दक्षता, सीप विकास सम्बन्धी अभिमुखिकरण समेत यस कार्यालयबाट हुने गरेको छ ।

३. कानून निर्माणका कतिपय सन्दर्भमा प्रदेश सभा र समिती समक्ष उपस्थित भई मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट आफ्नो राय व्यक्त गर्ने गरिएको छ ।

४. प्रदेश कानूनको निर्माण पश्चात कार्यान्वयनमा देखिएमा सवल र दुर्वल पक्षको अध्ययन गर्न थालिएको छ।

५. प्रदेश कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा कानून निर्माण प्रक्रियामा नेपाल भरिकै कानूनी काम कारवाहीमा एकरुपता ल्याउने उद्देश्यले मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशमा अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

६. न्याय सम्पादनमा सरोकारवालाको भूमिका तथा प्रभावकारिताका सम्बन्धमा २ दिवसिय कार्यक्रम इलाम नगरपालिकामा संचालन गरिएको ।

२.१ संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाह :-

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाहको संख्या निम्न अनुसार रहेको छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट स्थापना भएदेखि नै संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा लिखित राय तथा मौखिक राय माग हुने गरेको छ । राय माग भएकोमा सबै राय माग गर्ने प्रदेश सरकारका निकायहरुलाई कानूनी राय तथा कानूनी परामर्श प्रदान गरिएको छ।

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	मिति	कैफियत
१	पर्यटन, वन तथा वातारवण मन्त्रालय	२०८०/०५/०८	
२	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	२०८१/०१/१२	
३	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	२०८१/०१/१४	
४	सामाजिक विकास मन्त्रालय	२०८१/०३/२०	

२.२ प्रदेश सरकार प्रत्यर्थी भई दायर भएका मुद्दाहरुको विवरण

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा प्रदेश सरकार प्रत्यर्थी भई दायर भई फछ्र्यौट भएको मुद्दा र हाल चालु रहेको मुद्दाहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र. सं.	विवरण	मुद्दा संख्या	कैफियत
१	गत सालको जिम्मेवारी सरी आएको मुद्दा	११०	
२	यस वर्ष दर्ता संख्या	१०१	
३	जम्मा चालु मुद्दा संख्या	२११	
४	यस वर्ष फछ्र्यौट भएका मुद्दा संख्या	१०४	
५	यस वर्ष बाँकी रहेको मुद्दा संख्या	१०७	

अनुसूची - १ मा बाँकि रहेका मुद्दाहरुको विवरण र अनुसूची -२ मा फछ्र्यौट भएका मुद्दाहरुको विवरण रहेका छन्।

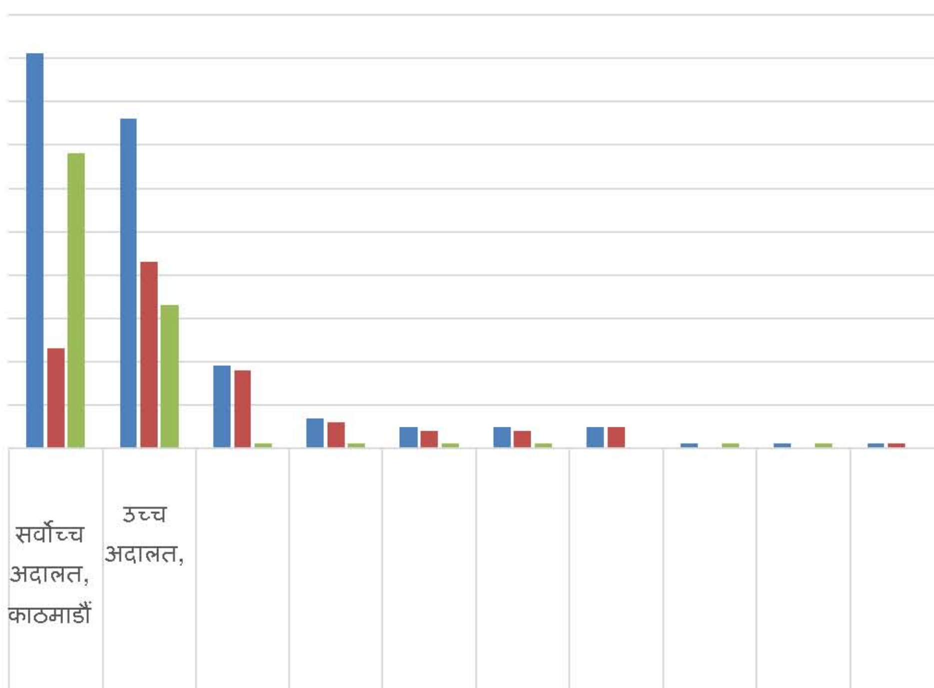

२.३ प्रदेश सरकार पक्ष भई चलेको मुद्दा सम्बन्धी विवरण :

नेपालको संविधानको धारा १६० (७) मा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त प्रदेश कानून बमोजिम हुने भनिएको छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम कुनै अदालत वा न्यायिक निकाय समक्ष प्रदेश सरकारको तर्फबाट निवेदन पुनरावेदन र पुनरावलोकन गर्ने अधिकार मुख्य न्यायाधिवक्तालाई हुने व्यवस्था गरेको छ । सो अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा प्रदेश सरकार पक्ष भई कुनै विषयको मुद्दा दायर गर्ने निर्णय भएको छैन ।

२.४ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट आ.व. २०८०/०८१ मा सम्पन्न गरिएका अन्य कार्यक्रमहरु यस प्रकार रहेका छन् :

क्र.स.	मिति	स्थान	कैफियत
(१)	**समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम**		
१.	२०८०/०९/०६	भोजपुर जिल्लाको पौवादुङमा गाउँपालिकाको श्री पञ्चकन्या माध्यमिक विद्यालय, च्याङ्ग्रे,	
२.	२०८०/०९/२३	मोरङ जिल्लाको उर्लावारी नगरपालिकाको श्री अरनिको माध्यमिक विद्यालय, उर्लावारी	
(२)	**आधुनिक समाजमा विधि विज्ञान र वैज्ञानिक प्रमाणको प्रयोग विषयक तालिम**		
१	२०८०/१०/१२ ,१३ र १४ गते	होटल ईस्टन स्टारको सभाहल, विराटनगर	
(३)	**प्रदेश अन्तर्गतका निकायहरुसँगको लिखित जवाफ सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
१	२०८०/११/०४	होटल ईस्टन स्टारको सभाहल विराटनगर	
(४)	**मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालय स्थापना दिवस कार्यक्रमको प्रतिवेदन**		
१	२०८०/११/२४	होटल एशियाटिकको हल विराटनगर	
(५)	**प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
१	२०८०/१२/०५	पाथिभरा गेष्ठ हाउस को हल सि.न.पा.११, ओखलढुंगा	

(६)	**विद्यार्थीसँग मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम**		
१	२०८०/१२/०९	मोरंग जिल्ला स्थित जनता आदर्श बहुमुखी क्याम्पस,पुष्पलाल चोक	
(७)	**प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
१	२०८०/१२/१५	पत्रकार महासंघको सभाहल, धनकुटा	
(८)	**समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम**		
१	२०८०/१२/२७	मोरङ जिल्लाको विराटनगर महानगरपालिकाको वडा नं ९ स्थित श्री जानकी सेवा सदनको सभा हल	
२	२०८१/०१/१३	धनकुटा जिल्लाको धनकुटा नगरपालिका स्थित श्री दिप ईङलिस सेकेन्डरी स्कुल, धनकुटा	
३	२०८१/०१/२८	धनकुटा जिल्लाको साँगुरीगढी गाउँपालिका वडा नं ६ स्थीत श्री ग्रामीण जनता मा. वि. नाम्जेमा	
(९)	**न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
१	२०८१/०१/३०	सुनसरीको कोशी गाउँपालिका	
(१०)	**प्रदेश अन्तर्गतका निकायहरुसँगको लिखित जवाफ सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
	२०८१/०१/३१	श्री डिभिजन वन कार्यालय, ईलाम	
(११)	**समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम**		
१	२०८१/०२/०४	ओखलढुङ्गा जिल्लाको सिद्धिचरण नगरपालिका वडा नं ३ स्थित श्री नारायणस्थान माध्यमिक विद्यालय, असिने	
(१२)	**न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
१	२०८१/०२/०६	सुनसरीको देवानगंज गाउँपालिका	
(१३)	**समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम**		
१	२०८१/०२/०९	धनकुटा जिल्लाको धनकुटा नगरपालिका स्थित श्री देउराली माध्यमिक विद्यालय, वेलहारा	
२	२०८१/०२/१६	तेह्रथुम जिल्लाको छथर गाउँपालिका स्थित श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, शुक्रबारे	

(१४)	**अन्तर प्रदेश अनुभब आदानप्रदान भ्रमण कार्यक्रम**		
१	२०८१/०२/१८	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश	
२	२०८१/०२/२१	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश	
(१५)	**विद्यार्थीसँग मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम**		
१	२०८१/०२/२८	झापा जिल्लाको बिर्तामोड स्थित मनकामना कलेज	
(१६)	**समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम**		
१	२०८१/०३/०५	धनकुटा जिल्लाको श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय धनकुटा,१० मार्ग	
(१७)	**प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
१	**२०८१/०३/२१**	होटल इस्टर्न स्टारको सभाहल विराटनगर	
(१८)	**न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम**		
१	२०८१/०३/२३	उदयपुरको बेलका नगरपालिका	

२.४.१.१ भोजपुर जिल्लाको पौवादुङमा गाउँपालिकाको श्री पञ्चकन्या माध्यमिक विद्यालय च्याङ्ग्रेमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री पञ्चकन्या माध्यामिक विद्यालय च्याङ्ग्रे सभाहल

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८०।०९।०६ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- पौवादुङमा गाउँपालिकाको अध्यक्ष श्री किरण राई

कार्यक्रमको विशेष अतिथि :- पौवादुङमा गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष श्री जोत्सना राई

कार्यक्रमको विशेष अतिथि :- श्री पञ्चकन्या माध्यमिक विद्यालय च्याङ्ग्रेका प्रधानाध्यापक श्री राम कुमार राई

कार्यपत्र प्रस्तोता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत र सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रम सहभागी संख्या :- ८५ जना

२.४.१.२ मोरङ जिल्लाको उर्लावारी नगरपालिकाको श्री अरनिको माध्यमिक विद्यालय उर्लावारीमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदनः

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री अरनिको माध्यमिक विद्यालय उर्लावारी
कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८०।०९।२३
कार्यक्रम अध्यक्षता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- उर्लावारी नगरपालिका वडा नं ८ का वडा अध्यक्ष श्री कुल बहादुर कार्की
कार्यक्रमको विशेष अतिथि :- श्री अरनिको माध्यमिक विद्यालय उर्लावारीका प्रधानाध्यापक श्री सूर्यमान सेरिङ
कार्यपत्र प्रस्तोता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत र सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा
कार्यक्रम सञ्चालक :- श्री रविन सापकोटा
कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ७६ जना

२.४.२.१ आधुनिक समाजमा विधि विज्ञान र वैज्ञानिक प्रमाणको प्रयोग विषयक तालिम :

कार्यक्रम मिति :- २०८०।१०।१२ देखि २०८०।१०।१४ गतेसम्म ।
कार्यक्रम स्थान :- होटल ईस्टन स्टारको सभाहल विराटनगर।
मिति :- २०८०।१०।१२ गते विहान ....बजेको औपचारिक कार्यक्रम ।
कार्यक्रम सञ्चालनः- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत ।

कार्यक्रमको अध्यक्षता	माननीय रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ता,कोशी प्रदेश
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि	माननीय केदार कार्की, मुख्यमन्त्री, कोशी प्रदेश
कार्यक्रमको विशेष अतिथि	प्राध्यापक डाक्टर हरिहर वस्ती
यथास्थानमा आसनग्रहण	
प्रशिक्षक	**सहभागीहरु**
डा. राजेश साह	सरकारी वकील
डा.ज्वाला कंडेल	अधिवक्ता
डा. मनोज लिम्बु	चिकित्सक
डा.सम्म्रिठा धौमडेल	प्रहरी अनुसन्धान अधिकृत
डा.दीक्षान्त पोखरेल	अदालत

सम्पूर्ण उपस्थित महानुभावलाई यथास्थानमा आसन ग्रहण

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि लगायत अतिथिहरुलाई खादा लगाईदिने	कम्प्युटर अपरेटर श्री गंगा खतिवडा र सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

राष्ट्रिय गान	
स्वागत मन्तव्य	सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा
कार्यक्रम उद्घाटन	माननीय केदार कार्की, मुख्यमन्त्री, कोशी प्रदेश
कार्यक्रमको उदेश्य सहित मन्तव्य	प्राध्यापक डाक्टर हरिहर वस्ती
मन्तव्य	माननीय केदार कार्की, मुख्यमन्त्री, कोशी प्रदेश
कार्यक्रम समापन मन्तव्य (औपचारिक)	कार्यक्रमका अध्यक्ष माननीय रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश

तालिममा सहभागीहरुका संख्या :- ३४
औपचारिक कार्यक्रममा उपस्थिति :- ६० जना

२.४.३.१ लिखित जवाफ र प्रतिरक्षा सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- होटल ईस्टन स्टारको सभाहल विराटनगर
कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८०।११।०४ गते शुक्रवार
कार्यक्रम अध्यक्षता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- माननीय रमेश प्रसाद राज भण्डारी, उच्च अदालत विराटनगर
कार्यक्रमको विशिष्ठ अतिथि :- नायब महान्यायाधिवक्ता श्री सञ्जीवराज रेग्मी, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय,रामशाहपथ काठमाडौं
कार्यपत्र प्रस्तोता :- नायब महान्यायाधिवक्ता श्री सञ्जीवराज रेग्मी र निमित्त रजिष्ट्रार श्री फडिन्द्रराज भट्टराई
कार्यक्रम सञ्चालक :- उपन्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत
कार्यक्रममा उपस्थिति संख्या :- ५५ जना

२.४.४.१ मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालय स्थापना दिवस कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- होटल एशियाटिकको हल विराटनगर
कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८०।११।२४
कार्यक्रम अध्यक्षता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- माननीय मुख्यमन्त्री केदार कार्की, कोशी प्रदेश सरकार

कार्यक्रमको विशिष्ठ अतिथि :- माननीय मुख्य न्यायाधीश रमेश प्रसाद राजभण्डारी, उच्च अदालत विराटनगर

कार्यक्रमको अतिथि :- पूर्व मुख्य न्यायाधिवक्ताहरु बरिष्ठ अधिवक्ता श्री चुडामणी आचार्य, बरिष्ठ अधिवक्ता श्री भोजराज श्रेष्ठ, अधिवक्ता श्री परिवर्तन राई, बरिष्ठ अधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य र अधिवक्ता श्री बुद्धि बहादुर कटुवाल, प्रदेश सचिवहरु

स्वागत मन्तव्य :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा उपस्थिति संख्या :- १४० जना

२.४.५.१ प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रमको प्रतिवेदनः

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- पाथिभरा गेष्ठ हाउस को हल सि.न.पा.११, ओखलढुंगा।

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८०।१२।०५ गते सोमवार ।

कार्यक्रम अध्यक्षता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश ।

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- माननीय न्यायाधीश श्री हरि प्रसाद भण्डारी, उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुंगा अस्थायी इजलास ।

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा ।

विषयबस्तुमा सहजिकरण :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश ।

अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ३३ जना

जम्मा उपस्थिति रेकर्ड :- ५० जना

२.४.७.१ प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- पत्रकार महासंघको सभाहल धनकुटा

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८०।१२।१५ गते विहिबार

कार्यक्रम अध्यक्षता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- माननीय न्यायाधीश श्री देश बहादुर सार्की, उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

स्वागत मन्तव्य :- श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

विषयवस्तुको सहजिकरण :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ३९ जना

जम्मा उपस्थिती रेकड :- ६० जना

२.४.८.१ मोरङ जिल्लाको विराटनगर महानगरपालिकाको वडा नं ९ स्थित श्री जानकी सेवा सदनको हलमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदनः

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री जानकी सेवा सदनको हल

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८०।१२।२७

कार्यक्रम अध्यक्षता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- विराटनगर महानगरपालिका वडा नं ९ का वडा अध्यक्ष श्री विश्वनाथ भगत

विषयवस्तुमा सहजीकरण :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला र उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रम सहभागी संख्या :- ८५ जना

२.४.८.२ धनकुटा जिल्लाको धनकुटा नगरपालिका स्थित श्री दिप ईङलिस सेकेन्डरी स्कुलमा सञ्चालनमा भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदनः

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री दीप ईङलिस सेकेन्डरी स्कुल धनकुटा

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८१।०१।१३

कार्यक्रम अध्यक्षता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईराला

कार्यक्रमको विशेष अतिथि :- श्री दीप ईङलिस सेकेन्डरी स्कुल धनकुटाका प्रिन्सिपल श्री केशव श्रेष्ठ

कार्यपत्र प्रस्तोता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा र सहायक न्यायाधिवक्ता श्री दिपेन्द्र कुमार दास

कार्यक्रम सञ्चालक :- श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ५९ जना

२.४.८.३ धनकुटा जिल्लाको साँगुरीगढी गाउँपालिका वडा नं ६ स्थीत श्री ग्रामीण जनता मा. वि. नाम्जेमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री ग्रामीण जनता मा.वि.नाम्जे, धनकुटा

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८१।०१।२८ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- श्री ग्रामीण जनता मा.वि. नाम्जे,धनकुटा प्रधानाध्यापक श्री टंक बहादुर भुजेल

कार्यपत्र प्रस्तोता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत, सहायक न्यायधिवक्ता श्री रविन सापकोटा र सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण दाहाल

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा उपस्थिति :- ६० जना

२.४.९.१ न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम ।

मितिः २०८१।०१।३० गते

स्थानः कोशी गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयको सभाहल ।

सहभागी संख्याः ३६ जना

आयोजकः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगर ।

कार्यक्रमको उद्देश्यः

१. संविधान तथा कानुनले सुनिश्चित गरेको न्यायिक समितिको जिम्मेवारी तथा न्यायिक समितिले हेर्नुपर्ने विवादको बारेमा संक्षिप्त जानकारी गराउन,
२. विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरुको बारेमा संक्षिप्त जानकारी गराउन,
३. मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगरको काम, कर्तव्य र अधिकारको बारेमा न्यायिक समिति लगायतका सहभागीलाई जानकारी गराउन,

४. कोशी प्रदेशका मन्त्रालयहरु र ती मन्त्रालयहरु मातहतका कार्यालयहरुको मुद्दा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश, बिराटनगर बाट प्रतिरक्षा गर्ने सम्बन्धमा जानकारी गराउन,

५. मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी नियमावली, २०७८ मा भएको मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरुको बारेमा सहभागीलाई जानकारी गराउने,

६. कोशी प्रदेश सरकारबाट बनाइएका कानुनहरु तथा उक्त कानुनहरुको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा जानकारी गराउन ।

७. देवानी तथा फौजदारी संहिताहरुको विशेषता, सो मा भएको प्रावधानहरुको बारेमा सहभागीहरुको भएको जिज्ञासा सम्बोधन गर्न गराउन,

८. मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशले आगामी दिनहरुमा न्यायिक समितिहरुसंग गर्न सकिने सहयोग र सहकार्य सम्बन्धमा जानकारी गराउने,

कार्यक्रमको विस्तृत विवरण

अध्यक्षताः उपन्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय ।

प्रमुख अतिथिः माननीय प्रदेश सभा सदस्य श्री सदानन्द मण्डलज्यु, निर्वाचन क्षेत्रः सुनसरी ४(क)

विशेष अतिथिः न्यायिक समिति संयोजक श्री अनिता देवी यादव, कोशी गाउँपालिकाको कार्यालय ।

अतिथिः- श्री दामोदर दाहाल, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कोशी गाउँपालिका ।

श्री सुरप्रसाद दंगाल, लेखा अधिकृत, कोशी गाउँपालिका ।

अधिवक्ता श्री अशोक मेहता, कानुनी सल्लाहकार, कोशी गाउँपालिका ।

न्यायिक समिति सदस्यज्युहरु, वडाध्यक्षज्युहरु समेत ।

मिति २०८१।०१।३० गते कोशी गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयको सभाहलमा आयोजना गरिएको न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा कोशी गाउँकार्यपालिकाको न्यायिक समिति, विधायन समिति, विधेयक समिति, वडा अध्यक्ष

तथा न्यायिक समितिमा काम गर्ने कर्मचारीहरु तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेको थियो ।कार्यक्रम निर्धारित समय तालिका अनुसार सञ्चालन भएको थियो । राष्ट्रिय गानबाट सुरु भएको यस कार्यक्रममा, अतिथि तथा सहभागीहरुको आसन ग्रहण पश्चातमुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशका सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रबिन सापकोटाले मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार सहितको परिचय दिई कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्दै स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

ततपश्चात कार्यक्रममा निम्न तिनवटा कार्यपत्रहरुको प्रस्तुति भयोः

पहिलो कार्यपत्र प्रस्तुतिःन्यायिक समितिको जिम्मेवारी र हेर्नुपर्ने विवादकप्रस्तुतकर्ताः सहाय - न्यायाधिवक्ता दिपेन्द्र कुमार दास

दोस्रो कार्यपत्र प्रस्तुतिः विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरुप्रस्तुतकर्ताः सहायक - न्यायाधिवक्ता रबिन सापकोटा

तेस्रो कार्यपत्र प्रस्तुतिः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको भुमिकाप्रस्तुतकर्ताः - उपन्यायाधिवक्ता राजेन्द्र बहादुर बस्नेत ।

कार्यपत्रहरुको प्रस्तुति पश्चात तीनवटै कार्यपत्र उपर सहभागीहरुको जिज्ञासा संकलन गरी छलफल भयो ।उक्त छलफल पश्चात कार्यक्रमको समापन सत्र प्रारम्भ भयो । कार्यक्रमको समापन सत्रमा कार्यक्रमको अतिथिहरुले मन्तव्य राखुभएको थियो ।

२.४.१०.१ लिखित जवाफ र प्रतिरक्षा सम्बन्धी ईलाममा सम्पन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री डिभिजन वन कार्यालय, ईलाम

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८१।०१।३२

कार्यक्रम अध्यक्षता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेनद्र शहादुर बस्नेत मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- श्री दान बहादुर श्रेष्ठ श्री डिभिजन वन कार्यालय, ईलाम

कार्यपत्र प्रस्तोता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा उपस्थिति संख्या :- २९ जना

२.४.११.१ ओखलढुङ्गा जिल्लाको सिद्धिचरण नगरपालिका वडा नं ३ स्थित श्री नारायणस्थान माध्यमिक विद्यालय असिने स्कुलमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री नारायणस्थान माध्यमिक विद्यालय, असिने ।

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८१।०२।०४ गते ।

कार्यक्रम अध्यक्षता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा ।

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- वडाध्यक्ष श्री सीताराम दाहाल, सिद्धिचरण नगरपालिका वडा नं ३ ।

कार्यक्रमको विशेष अतिथि :- निमित्त प्रधानाध्यापक श्री मुना लिम्बु, श्री नारायणस्थान माध्यमिक विद्यालय

कार्यपत्र प्रस्तोता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा।

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक कम्प्युटर चन्द्र दाहाल ।

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ५७ जना ।

२.४.१२.१ न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम ।

मितिः २०८१।०२।०६ गते

स्थानः देवानगंज गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयको सभाहल ।

सहभागी संख्याः ५३ जना

आयोजकः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगर ।

कार्यक्रमको उद्देश्यः

संविधान तथा कानुनले सुनिश्चित गरेको न्यायिक समितिको जिम्मेवारी तथा न्यायिक समितिले हेर्नुपर्ने विवादको बारेमा संक्षिप्त जानकारी गराउन,

विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरुको बारेमा संक्षिप्त जानकारी गराउन,

मेलमिलापको अवधारणा र कानुनी व्यवस्था सम्बन्धमा जानकारी गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगरको काम, कर्तव्य र अधिकारको बारेमा न्यायिक समिति लगायतका सहभागीलाई जानकारी गराउन,

कोशी प्रदेशका मन्त्रालयहरु र ती मन्त्रालयहरु मातहतका कार्यालयहरुको मुद्दा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश, बिराटनगर बाट प्रतिरक्षा गर्ने सम्बन्धमा जानकारी गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी नियमावली, २०७८ मा भएको मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरुको बारेमा सहभागीलाई जानकारी गराउने,

कोशी प्रदेश सरकारबाट बनाइएका कानुनहरु तथा उक्त कानुनहरुको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा जानकारी गराउन ।

देवानी तथा फौजदारी संहिताहरुको विशेषता, सो मा भएको प्रावधानहरुको बारेमा सहभागीहरुको भएको जिज्ञासा सम्बोधन गर्न गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशले आगामी दिनहरुमा न्यायिक समितिहरुसंग गर्न सकिने सहयोग र सहकार्य सम्बन्धमा जानकारी गराउने,

कार्यक्रमको विस्तृत विवरण

अध्यक्षताः उपन्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय ।

प्रमुख अतिथिः बेचन प्रसाद मेहता, अध्यक्ष, देवानगंज गाउँपालिका ।

विशेष अतिथिः न्यायिक समिति संयोजक श्री कुमारी बिभा यादव, देवानगंज गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय ।

अतिथिः श्री रामराज पौडेल, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कोशी गाउँपालिका ।

न्यायिक समिति सदस्यज्युहरु,

देवानगंज गाउँपालिकाका विभिन्न वडाका वडाध्यक्षज्युहरु ।

मिति २०८१।०२।०६ गते देवानगंज गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयको सभाहलमा आयोजना गरिएको न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रममा कोशी गाउँकार्यपालिकाको न्यायिक समिति, विधायन समिति, विधेयक समिति, वडा अध्यक्ष, मेलमिलापकर्ता तथा न्यायिक समितिमा काम गर्ने कर्मचारीहरु तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेको थियो ।कार्यक्रम निर्धारित समय तालिका

अनुसार सञ्चालन भएको थियो । राष्ट्रिय गानबाट सुरु भएको यस कार्यक्रममा, अतिथि तथा सहभागीहरुको आसन ग्रहण पश्चातमुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशका सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रबिन सापकोटाले मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार सहितको परिचय दिई कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्दै स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

ततपश्चात कार्यक्रममा निम्न चारवटा कार्यपत्रहरुको प्रस्तुति भयोः

पहिलो कार्यपत्र प्रस्तुतिः न्यायिक समितिको जिम्मेवारी र हेर्नुपर्ने विवाद

प्रस्तुतकर्ताः सहायक न्यायाधिवक्ता दिपेन्द्र कुमार दास

दोस्रो कार्यपत्र प्रस्तुतिः विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरु

प्रस्तुतकर्ताः सहायक न्यायाधिवक्ता रबिन सापकोटा

तेस्रो कार्यपत्र प्रस्तुतिः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको भुमिका -

प्रस्तुतकर्ताः उपन्यायाधिवक्ता राजेन्द्र बहादुर बस्नेत ।

चौथो कार्यपत्र प्रस्तुतिः मेलमिलापको अवधारणा र कानुनी व्यवस्था -

प्रस्तुतकर्ताः मोरङ जिल्ला अदालतका शाखा अधिकृत रामखेलौन मेहता ।

२.४.१३.१ धनकुटा जिल्लाको धनकुटा नगरपालिका स्थित श्री देउराली माध्यमिक विद्यालय वेलहारा स्कुलमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री देउराली माध्यमिक विद्यालय, वेलहारा ।

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८१।०२।०९

कार्यक्रमको अध्यक्षता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा ।

कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- निमित्त प्रधानाध्यापक श्री वेलबहादुर विश्वकर्मा

कार्यपत्र प्रस्तोता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा ।

कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक कम्प्युटर अपरेटर श्री चन्द्र दाहाल ।

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ८४ जना

२.४.१३.२ तेह्रथुम जिल्लाको छथर गाउँपालिका स्थित श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय शक्रबारे स्कुलमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदनः

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, शुक्रबारे ।
कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८१।०२।१६
कार्यक्रम अध्यक्षता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा ।
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- प्रधानाध्यापक श्री खगेन्द्र न्यौपाने ।
कार्यपत्र प्रस्तोता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा ।
कार्यक्रम सञ्चालक :- सहायक कम्प्युटर अपरेटर श्री चन्द्र दाहाल ।
कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ८४ जना

२.४.१४.१ अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान भ्रमण कार्यक्रम

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान : मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय गण्डकी प्रदेश, पोखरा
कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति : २०८१/०२/१८
कार्यक्रम संयोजक : उप-न्यायाधिवक्ता राजेन्द्र बहादुर बस्नेत
कार्यक्रम सञ्चालक : सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा
कार्यक्रम सहयोगी: सहायक कम्प्युटर अपरेटर श्री चन्द्र दाहाल

<u>कार्यक्रममा सहभागी</u>

१. माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री नारायण वस्ती, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
२. उप-न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
३. उप-न्यायाधिवक्ता श्री लाल प्रसाद लामिछाने, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
४. सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
५. सहायक न्यायाधित्ता श्री मदन शर्मा, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
६. सहायक न्यायाधिवक्ता श्री सुजाता पौडेल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
७. सहायक लेखा अधिकृत श्री रमेश बस्नेत, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
८. सहायक प्रशासकीय अधिकृत श्री भगिरथ पौडेल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश

९. सहायक प्रशासकीय अधिकृत श्री सुर्य गिरी, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
१०. लेखा (सहायक स्तर पाँचौ) श्री बिनोद ढकाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
११. कम्प्युटर अपरेटर श्री दिपेन्द्र राज बराल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
१२. सहायक कम्प्यूटर अपरेटर श्री चन्द्र दाहाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१३. ह.स.चा. श्री संजिव कुमार कटवाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१४. ह.स.चा. श्री राजन चम्लागाई, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१५. का.स.गोबिन्द दाहाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
१६. का.स.हुमनाथ अधिकारी, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
१७. का.स.निरोज भुजेल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश

२.४.१४.२ अन्तर प्रदेश अनूभव आदान प्रदान कार्यक्रम

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान : मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश, राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति : २०८१/०२/२१

कार्यक्रम संयोजक : उप-न्यायाधिवक्ता राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

कार्यक्रम सञ्चालक : सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रम सहयोगी: सहायक कम्प्युटर अपरेटर श्री चन्द्र दाहाल

कार्यक्रममा सहभागी

१. माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री नारायण वस्ती, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
२. उप-न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
३. उप-न्यायाधिवक्ता श्री हरिहर पौडेल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश
४. सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
५. सहायक न्यायाधित्ता श्री इन्दु बसेल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश

६. सहायक न्यायाधिवक्ता श्री पूर्ण बहादुर के.सी., मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश
७. लेखा (सहायक स्तर पाँचौ) श्री बिनोद ढकाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
८. लेखापाल श्री नेत्र बहादुर कुँवर, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश
९. सहायक कम्प्यूटर अपरेटर श्री चन्द्र दाहाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१०. सहायक कम्प्युटर अपरेटर श्री कविता, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश
११. ह.स.चा. श्री संजिव कुमार कटवाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१२. ह.स.चा. श्री राजन चम्लागाई, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१३. का.स.बिनु रेग्मी , मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश

२.४.१५.१ विद्यार्थीसंग मुख्य न्यायाधिवक्ता विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम ।

मितिः २०८१।०२।२८ गते

स्थानः मनकामना कलेजको कक्षाकोठा ।

सहभागी संख्याः ५० जना

आयोजकः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगर ।

कार्यक्रमको उद्देश्यः

समसामयिक फौजदारी कानुनहरु विशेषतः किशोरावस्थामा कानुनको विवादमा पर्न सक्ने विद्युतीय अपराध, यौन दुराचार जबरजस्ती करणी, लागु औषध जस्ता विषयहरुमा जानकारी गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगरको काम, कर्तव्य र अधिकारको बारेमा कानुन संकायमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई जानकारी गराउन,

कोशी प्रदेशका मन्त्रालयहरु र ती मन्त्रालयहरु मातहतका कार्यालयहरुको मुद्दा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश, बिराटनगर बाट प्रतिरक्षा गर्ने सम्बन्धमा जानकारी गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी नियमावली, २०७८ मा भएको मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरुको बारेमा सहभागीलाई जानकारी गराउने,

कोशी प्रदेश सरकारबाट बनाइएका कानुनहरु तथा उक्त कानुनहरुको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा जानकारी गराउन ।

देवानी तथा फौजदारी संहिताहरुको विशेषता, सो मा भएको प्रावधानहरुको बारेमा सहभागीहरुको भएको जिज्ञासा सम्बोधन गर्न गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशले आगामी दिनहरुमा कानुन संकायका शिक्षण संस्था तथा कानुन संकायमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुसंग गर्न सकिने सहयोग र सहकार्य सम्बन्धमा जानकारी गराउने,

कार्यक्रमको विस्तृत विवरण

अध्यक्षताः उपन्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेतज्यु ।

आतिथ्यताः मनकामना कलेज का शिक्षा संयोजक कुमार थपलिया, उप-प्रधानाध्यापक श्री राजेन्द्र प्रसाई, कानुन शाखा प्रमुख श्री सुधिर सुवेदी, विषय अध्यापक श्री चुडामणी न्यौपाने, विषय अध्यापक श्री तिलक अर्याल, सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रबिन सापकोटा समेत।

मिति २०८१।०२।२८ गते बिर्तामोड झापा स्थित कानुन विषयको अध्यापन हुने मनकामना कलेजका विद्यार्थीहरुसंग सोही कलेजका कक्षाकोठामा आयोजना गरिएको विद्यार्थीसंग मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रममा उल्लेखित मनकामना कलेजका विद्यार्थीहरु, कलेजका उपप्रधानाध्यापक, प्राध्यापक, शिक्षक तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रम निर्धारित समय तालिका अनुसार सञ्चालन भएको थियो । राष्ट्रिय गानबाट सुरु भएको यस कार्यक्रममा, अतिथि तथा सहभागीहरुको आसन ग्रहण पश्चात मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशका सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटाले मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार सहितको परिचय दिई कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्दै स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

ततपश्चात मनकामना कलेजका कानुन शाखा प्रमुख सुधिर सुवेदीले मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई कलेजमा कानुनका विद्यार्थीहरु लक्षित गरी गरेको प्रस्तुत कार्यक्रमको लागि धन्यवाद दिदै आफ्नो मन्तव्य राख्नुभयो । त्यसपश्चात कार्यक्रमको अध्यक्षता गरिरहेको उपन्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेतज्युले छोटो मन्तव्य सहित कार्यक्रमको उद्घाटन समारोह समापन गर्नुभयो । त्यसपश्चात निम्न विषयमा तिनवटा कार्यपत्रहरु प्रस्तुत भएको थियो:

पहिलो कार्यपत्र प्रस्तुतिः विद्युतीय अपराध सम्बन्धी कार्यपत्र-

प्रस्तुतकर्ताः सहायक न्यायाधिवक्ता दिपेन्द्र कुमार दास

दोस्रो कार्यपत्र प्रस्तुतिः जबरजस्ती करणी सम्बन्धी अपराध

प्रस्तुतकर्ताः सहायक न्यायाधिवक्ता रबिन सापकोटा

तेस्रो कार्यपत्र प्रस्तुतिः लागु औषध सम्बन्धी कार्यपत्र

प्रस्तुतकर्ताःउपन्यायाधिवक्ता राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

कार्यपत्रहरुको प्रस्तुति पश्चात सहभागीहरुको जिज्ञासा संकलन तथा सो उपर छलफलको लागि फ्लोर ओपन गरियो । त्यसक्रममा सहभागीहरुबाट मुख्यतया निम्नबमोजिमको प्रश्नहरु सोधिएको थियो:

- महिलाको उमेर १८ वर्षभन्दा कम रहेको तथा ती महिला गर्भवती भएको अवस्थामा जबरजस्ती करणी भएको मान्ने कि नमान्ने ?
- महिला र पुरुष दुवै नाबालक भएमा जबरजस्ती करणी हुने वा नहुने ?
- हदम्याद कसुर गरेको समयबाट वा वर्तमान समयबाट लागु हुने ?
- कुनैपनि कानुन चित्त नबुझेमा नागरिक वा अन्य हैसियतले कुनै प्रक्रिया गर्न सकिन्छ वा सकिदैन ?
- संविधानको धारा नै एकआपसमा बाझिएमा के हुने ?
- तेस्रो लिंगीलाई जबरजस्ती करणी गरेमा के हुने ?
- पुरुषलाई महिलाले जबरजस्ती करणी गरेमा के हुने ?
- ठुलठुला भ्रष्टाचारका मुद्दाहरुको सुनुवाइमा अदालत किन सक्रिय नरहेको ?
- निर्मला पन्त जस्ता मुद्दाहरुको निष्पक्ष अनुसन्धान तथा छानबिन किन हुन नसकेको र यस्ता विषयमा राज्य किन उदासिन रहेको ?

उल्लेखित प्रश्नहरुसंगै देशको समसामयिक राजनितिक तथा कानुन सम्बन्धमा विभिन्न जिज्ञासाहरु आएको थियो ।

२.४.१६.१ धनकुटा जिल्लाको श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय धनकुटा, १० मार्गमा सञ्चालन भएको समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रमको प्रतिवेदन :

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालय धनकुटा १० मार्गा
कार्यक्रम सञ्चालन भएको मिति :- २०८१।०३।०५ गते
कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री नारायण वस्ती
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- श्री जनकल्याण माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक श्री चिरञ्जीवी दाहाल
स्वागत मन्तव्य :- उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत
कार्यपत्र प्रस्तोता :- मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री नारायण वस्ती, उप न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत र
सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा
कार्यक्रम सञ्चालकः- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा
कार्यक्रममा उपस्थिति संख्या :- ७७ जना

२.४.१७.१ प्रदेश कानून कार्यान्वयनमा सरोकारवालासँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रमः

कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान :- होटल इस्टर्न स्टार, विराटनगरको सभा हल
कार्यक्रम सञ्चालन भएको मितिः-२०८१।०३।२१
कार्यक्रमको अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री नारायण वस्ती, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :- माननीय मुख्यमन्त्री हिक्मत कुमार कार्की, कोशी प्रदेश सरकार
कार्यक्रमको विशिष्ट अतिथि :- माननीय मुख्य न्यायाधीश रमेश प्रसाद राजभण्डारी, उच्च अदालत विराटनगर
कार्यक्रमको विशिस्ट अतिथि :- माननीय मन्त्री लिलाबल्लभ अधिकारी, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश

कार्यक्रमको विशिष्ट अतिथिः- बरिष्ठ अधिवक्ता श्री चुणामणि आचार्य,संयोजक संघियता कार्यान्वियन तथा प्रदेश कानून निर्माण अध्ययन कार्यदल २०८१, कोशी प्रदेश

कार्यक्रमको अतिथि :- उच्च अदालतका न्यायाधीशहरु, पुर्व मुख्य न्यायाधिवक्ताहरु बरिष्ठ अधिवक्ता श्री भोजराज श्रेष्ठ, अधिवक्ता श्री परिवर्तन राई, बरिष्ठ अधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य, अधिवक्ता बुद्धि बहादुर कटुवाल र श्री रुपेश कोइराला, जिल्ला न्यायाधीशहरु, प्रदेश प्रहरी प्रमुख साथै अन्य कर्मचारीहरु

स्वागत मन्तव्य :- उप-न्यायाधिवक्ता श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

कार्यक्रम सञ्चालकः- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा उपस्थिती संख्या :- **५५**

२.४.१८.१ न्यायिक समितिको दक्षता तथा क्षमता अभिवृद्धि विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रमः

मितिः २०८१।०३।२३ गते

स्थानः बेलका नगरपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयको सभाहल ।

सहभागी संख्याः ५४ जना

आयोजकः मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगर ।

कार्यक्रमको उद्देश्यः

संविधान तथा कानुनले सुनिश्चित गरेको न्यायिक समितिको जिम्मेवारी तथा न्यायिक समितिले हेर्नुपर्ने विवादको बारेमा संक्षिप्त जानकारी गराउन,

विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरुको बारेमासंक्षिप्त जानकारी गराउन,

मेलमिलापको अवधारणा र कानुनी व्यवस्था सम्बन्धमा जानकारी गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, बिराटनगरको काम, कर्तव्य र अधिकारको बारेमा न्यायिक समिति लगायतका सहभागीलाईजानकारी गराउन,

कोशी प्रदेशका मन्त्रालयहरु र ती मन्त्रालयहरु मातहतका कार्यालयहरुको मुद्दा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश, बिराटनगर बाट प्रतिरक्षा गर्ने सम्बन्धमा जानकारी गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त

सम्बन्धी नियमावली, २०७८ मा भएको मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरुको बारेमा सहभागीलाई जानकारी गराउने,

कोशी प्रदेश सरकारबाट बनाइएका कानुनहरु तथा उक्त कानुनहरुको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा जानकारी गराउन ।

देवानी तथा फौजदारी संहिताहरुको विशेषता, सो मा भएको प्रावधानहरुको बारेमा सहभागीहरुको भएको जिज्ञासा सम्बोधन गर्न गराउन,

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशले आगामी दिनहरुमा न्यायिक समितिहरुसंग गर्न सकिने सहयोग र सहकार्य सम्बन्धमा जानकारी गराउने,

कार्यक्रमको विस्तृत विवरण

अध्यक्षताः माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री नारायण वस्ती , मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय।

प्रमुख अतिथिः नगर प्रमुख श्री अशोक कार्की, बेलका नगरपालिका ।

विशेष अतिथिः न्यायिक समिति संयोजक श्री जिरा राई, बेलका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय।

अतिथिः श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत, उपन्यायाधिवक्ता, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय ।
श्री रविकिरण आचार्य, अधिकृत सातौ, बेलका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय।
श्री रविन सापकोटा, सहायक न्यायाधिवक्ता, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय।
न्यायिक समिति सदस्यज्युहरु,
विधायन समिति पदाधिकारीहरु,

२.५ मूख्य न्यायाधिवक्ताको अन्य भूमिका

१. **समन्वय समितिको संयोजक** : फौजदारी कसूर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन, २०७४ को दफा ३८ को उपदफा (२) मा प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्डको प्रत्यक्ष निर्देशन, नियन्त्रण र सुपरिवेक्षणमा रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको अध्यक्षतामा प्रदेश कानून मन्त्रालयको सचिव, प्रदेश गृह मन्त्रालयको सचिव, प्रदेश प्रहरी प्रमुख समेत रहेको प्रदेश प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्ड गठन हुने व्यवस्था छ ।

२. **कानूनको मस्यौदा समितिको सदस्य** : कोशी प्रदेशको कानून मस्यौदा समितिमा मुख्य न्यायाधिवक्तालाई कानूनको विशेषज्ञको रुपमा समितिमा राख्ने निर्णय मन्त्रिपरिषदबाट भएको छ ।

परिच्छेद — ३

२०८०/०८१ का कार्यक्रम सञ्चालनमा भएका अनुभव तथा सुझावहरु ।

३.१ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका सकारात्मक र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु :

नेपालको संविधानमा सर्वप्रथम मुख्य न्यायाधिवक्ताको अवधारणा स्थापित भई कोशी प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले कार्यसञ्चालन गरीरहेकोमा यस कार्यालयसँग सम्बन्धित आन्तरिक र वाह्य वातावरण एवं वस्तुस्थिति विश्लेषण गर्दा देहायका सवल र दुर्वल पक्षहरु देखिएका छन् ।

सकरात्मक पक्षहरु

- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय स्थापना भएपछि प्रदेशका मुख्यमन्त्री, मन्त्रिपरिषदका सदस्यहरु तथा प्रदेश सरकारले तोकिदिएको सरकारी निकाय र अन्य अधिकारीहरुलाई सहज रुपमा संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा सहजरुपमा राय सल्लाह उपलब्ध भएको अवस्था रहेको छ।
- प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको क्षेत्राधिकार भित्र रहेका निकाय वा कार्यालय विरुद्ध परेका रीट निवेदन मुद्दाहरुमा सर्वोच्च एवम् उच्च अदालतमा प्रदेश सरकारको तर्फवाट वहस पैरवी तथा प्रतिरक्षाको निम्ति प्रतिनिधित्त्व गरिएको अवस्था रहेको छ।
- प्रदेशको क्षेत्रभित्र पर्ने विषयहरुमा आवश्यक कानून, नियम, निर्देशिका निर्माण गर्ने कार्यमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको महत्त्वपुर्ण भूमिका रहेको छ।
- आफ्नो भवनको अभाव भएपनि स्वीकृत दरबन्दी बमोजिमका कर्मचारीहरुवाट दैनिक कार्य सम्पादन भएको अवस्था छ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ता र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई आवश्यक पर्ने सवारी साधन लागायतका भौतिक सामाग्रीहरुको आवश्यक व्यवस्थापन भएको अवस्था छ ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धि ऐन कोशी प्रदेश सभाबाट पारित भै कार्यान्वयनमा रहेको अवस्था छ ।
- फौजदारी कसुर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा ३८ को उपदफा (२) ले प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्डको प्रत्यक्ष निर्देशन, नियन्त्रण र

सुपरीवेक्षणमा रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको अध्यक्षतामा प्रदेश प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्डको कानूनी व्यवस्था गरिएको छ र सो वोर्डको स्थापना गरी कार्यान्वयन हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

- प्रदेश सरकारबाट निःसृत हुने कामकारवाही कानूनी शासनको मान्यता र विधि सम्मत गरी सुशासन स्थापना गर्न मुख्य न्यायाधिवक्ता र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले सक्रिय भूमिका निर्वाह गरेको अवस्था छ ।
- प्रदेश सरकार अन्तर्गतका मन्त्रालय, निकाय, विभागमा कानूनी प्रश्नहरुमा समन्वय, सहयोग प्राप्त भएको अवस्था छ ।
- सरोकारवालाहरुसँग समन्वय र सहकार्य गरी प्रदेश कानूनको निर्माण र कार्यान्वयनका सम्बन्धमा जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका छन ।
- प्रदेश भित्रका स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका छन ।
- वाल सुधार गृह र कारागारहरुको निरीक्षण गर्ने र ताहाँ देखापरेका समस्याहरुको निराकरण गर्न आवश्यक पहल गरिएको अवस्था रहेको छ ।
- प्रहरी, सरकारी वकील तथा न्याय सम्पादन गर्ने अधिकारीहरु वीच कानून कार्यान्वयनका वारेमा अन्तरक्रिया गर्ने व्यवस्थाको सुरुवात गरीएको छ ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु :

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले सामना गर्नुपरेका चुनौती र समस्याहरु मध्ये कतिपय समस्याहरु बाह्य वातावरणले सिर्जना गरेका छन भने कतिपय संस्थागत संरचनाबाट सिर्जित छन् । त्यस्तै कतिपय समस्याहरु नीतिगत तथा चुनौतीहरुको सामना गर्ने कार्यमा सम्बद्ध सबैको सहयोग र सहकार्य हुने अपेक्षा राखिएको छ ।

- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताले के-कस्तो कार्य सम्पादन गर्दछ भन्ने सम्बन्धमा जनचेतनाको कमि रहेको छ। यस सम्बन्धमा जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेको छ । उक्त जनचेतना मुलक कार्यक्रम गर्न पर्याप्त बजेट व्यवस्थापन हुन समेत जरुरी रहेको छ ।
- महान्यायाधिवक्ताको मातहतमा रहने मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा प्रदेश क्षेत्र अन्तर्गतमा घट्ने फौजदारी मुद्दाहरुको अभियोजन गर्ने नगर्ने भन्ने अधिकारको संवैधानिक स्पष्टता हुन सकेको अवस्था छैन। प्रदेश मुख्य न्यायाधिवक्ता र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय वीच यस विषयमा समन्वय तथा सहकार्यको समेत अभाव रहेको अवस्था छ ।

- प्रदेशले निर्माण गरेका कानूनहरुको कार्यान्वयन गर्ने संयन्त्र वा अधिकारीहरुको प्रष्ट व्यवस्था नहुँदा प्रदेश स्तरीय कानूनको कार्यान्वयन गर्नमा कठिनाई छ । त्यसको कार्यान्वयनको लागि नियमावली/निर्देशिका निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने संयन्त्रहरुको निमार्ण गर्नुपर्ने अवस्था छ ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत सरकारी वकीलहरुको क्षमता विकासका लागि विशिष्टिकृत कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुन सकेको छैन भने कर्मचारीहरुलाई उत्प्रेरणा प्रदान गर्न तालिम, सुविधा तथा वैदेशिक भ्रमणको व्यवस्था हुन समेत आवश्यक छ ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको आफ्नै भवन नभएकोले कार्य वातावरणको सहजता रहेको छैन। सहज कार्यसम्पादन वातावरण निर्माण गर्नका लागि अविलम्ब कार्यालय भवनको व्यवस्था गर्न र भवन निर्माणका लागि आवश्यक कार्यवाही बढाउन आवश्यक रहेको छ ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको जनशक्तिको समूचित व्यवस्था हुन सकेको छैन, त्यसवाट कार्य सम्पादनमा कठिनाई भएको अवस्था छ ।आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्न प्रदेश सरकारले ऐन/नियम निर्माण गरी कार्यान्वयन हुन आवश्यक छ ।
- न्यायमा पहुच कानूनी सहायता,प्रदेश कानून समेतका बारेमा प्रदेशबाट कानूनका विषयमा साक्षरता कार्यक्रम संचालन गर्न अति आवश्यक रहेको ।

३.२ निष्कर्ष

नेपालको संविधानले स्वतन्त्र, निष्पक्ष एवं सक्षम न्यायपालिका र कानूनी शासनप्रति प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ । कानूनी शासनको स्थापनाका लागि स्वतन्त्र, सक्षम र प्रभावकारी फौजदारी न्याय प्रशासन आवश्यक पर्ने हुदाँ संविधानले तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरेको छ । प्रदेश सरकारको हकहित वा सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा मातहतका सरकारी वकीलबाट सरकारको प्रतिनिधित्व गर्ने, कुनै अदालत वा न्यायिक निकाय वा अधिकारी समक्ष प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व गर्ने, कुनै अदालत वा न्यायिक निकायको आदेशबाट प्रदेश सरकारको हक हितमा प्रतिकूल असर परेमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट निवेदन, पुनरावेदन वा पुनरावलोकन पेश गर्ने, प्रदेश सरकार विरुद्ध दायर भएका मुद्दामा प्रतिरक्षा गर्ने, अदालतले गरेको कानूनको व्याख्या वा प्रतिपादन गरेको कानूनी सिद्धान्तको कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गर्ने गराउने, हिरासतमा रहेको व्यक्तिलाई मानवोचित व्यवहार गर्न सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने र प्रदेश

सरकार र प्रदेश सरकारी निकायलाई संवैधानिक एवं कानूनी प्रश्नमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने समेतको काम, कर्तव्य र अधिकार कानूनले तोकेको छ।

संवैधानिक व्यवस्था अनुसार प्रदेश सभाबाट नयाँ कानूनहरुको निर्माण हुने क्रम जारी छ, सोही कानून अनुरुप मुख्य न्यायाधिवक्ता तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पूर्व तयारी र थप क्रियाशिलता देखाउनु पर्ने अवस्था छ । यसका लागि पर्याप्त साधन र जनशक्ति उपलब्धता एवं कार्यविधिगत व्यवस्थाहरुलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने देखिन्छ । आफ्नो स्थापनाको छोटो समयमा नै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले आफ्नो संस्थागत विकास, संवैधानिक र कानूनी रुपमा सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरुको प्रभावकारी सम्पादन गर्दै आफूलाई एक सबल संस्थाको रुपमा उभ्याउन सफल भएको छ । तथापी यस कार्यालयले संविधान र कानून बमोजिम आफ्नो कार्यसम्पादन गर्दा देहायका चुनौतिहरु देखा परेका छन :-

- कानूनी राय माग गर्दा अपनाउनुपर्ने प्रक्रिया पूरा नगरी मौखिक रुपमा राय माग गर्ने परिपाटिले कानूनी राय अभिलेख प्रणाली व्यवस्थापन गर्न कठिनाई परेको ।
- कार्यालयले हाल प्रयोग गरिरहेको घर हिरा प्रसाद तिवारीको रहेको र कार्य सम्पादनका लागि पर्याप्तता नरहेको ।
- यस कार्यालयको कार्यबोझका आधारमा नयाँ दरबन्दी स्वीकृत हुन नसकेको एवं स्वीकृत दरबन्दी बमोजिम कर्मचारीको परिपूर्ति हुन समेत नसकेको ।
- महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयका अन्य समकक्षी कर्मचारीहरुको तुलनामा अवसर र सुविधा न्यून भएको महसुस गरीएकोले यस कार्यालयमा अनुभव प्राप्त गरेका सरकारी वकिलहरुलाई यस कार्यालयमा राखिराख्न समस्या परेको ।
- सर्वोच्च अदालत र अन्य अदालतमा यस कार्यालय मार्फत पेश गर्नुपर्ने लिखित जवाफहरु प्राप्त हुने क्रम बढ्दो रुपमा रहेको हुदाँ लिखित जवाफ दर्ता गर्न र प्रतिरक्षा गर्न सर्वोच्च अदालत , उच्च अदालत विराटनगर, उच्च अदालत विराटनगर इलाम इजलास, धनकुटा इजलास, ओखलढुङ्गा इजलास र प्रदेश भित्रका जिल्ला अदालत रहेका स्थानमा यस कार्यालयको कुनै संरचना नरहेको हुँदा कार्यसम्पादनमा कठिनाई परेको ।
- सम्बन्धित निकायहरुले यस कार्यालयमा लिखित जवाफ पेस गर्दा मुद्दा, रिटसँग सम्बन्धित प्रमाण लाग्ने कागजात लिखित जवाफ साथ नपठाउँदा बहस, पैरवी र प्रतिरक्षामा समस्या परेको ।

- प्रदेशभित्र रहेका उच्च सरकारी वकील कार्यालय र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयसँग कुनै औपचारिक सम्बन्ध स्थापित नभएकोले सम्बन्ध र समन्वय व्यक्तिगत स्तरमा मात्र रहेको ।

अतः उल्लेखित चुनौतिहरुका बावजुद आईपरेका चुनौतिहरुको सामना गर्दै यस मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेशले विविध प्रशासन, मानव अधिकारको रक्षा, प्रदेश सरकारको प्रतिरक्षा गर्ने कार्यमा उल्लेखनीय सफलता प्राप्त गरेको छ ।

३.३ सुझावहरुः

नेपालको संविधानले देशलाई संघीयतामा अवतरण गराईसकेपछि प्रदेश तहमा समेत उक्त संविधानको मर्म बमोजिम कानूनको शासन र संवैधानिक सर्वोच्चता कायम राख्दै प्रदेश स्तरमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय स्थापना भएको छ। मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यलयका काम कारवाहीको अभ्यास छोटो समयकै भएपनि केहि सारभूत र भौतिक समस्याबाट यो कार्यालय समेत अछुतो छैन । छोटो समयमा पनि यस कार्यालयको गरिमा अभिवृद्धिको लागि निम्न सुझाव दिनु सान्दर्भिक हुनेछ।

१. नेपालको संविधानले मुख्य न्यायाधिवक्तालाई महान्यायाधिवक्ता मातहत राखेकोमा मुख्य न्यायाधिवक्ता माथि महान्यायाधिवक्ताको प्रशासनिक वा न्यायिक कस्तो प्रकारको मातहत हो स्पष्ट हुन नसकेको र कुनै अधिकार प्रत्यायोजन नभएको स्थितिमा सो विषयहरु निर्क्योल हुनु जरूरी देखिन्छ।

२. मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालयका कर्मचारी व्यवस्थापन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट हुने संवैधानिक प्रावधान रहेको हुदाँ आफ्नो मातहत रहने कार्यालयका कर्मचारी र भविष्यमा उच्च अदालतका इजलास मुकाम रहेको कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रति जवाफदेही गराउने प्रावधान नहुदाँ सो तर्फ आवश्यक नीति र संघीय ऐनहरुमा व्यवस्था गरिनु पर्ने देखिन्छ । साथै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका कर्मचारी व्यवस्थापन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट हुने संवैधानिक प्रावधान रहेकोमा दरवन्दी ओ.एन.एम. हुँदा प्रशासन तर्फका कर्मचारीहरुको पनि दरवन्दी सिर्जना गरीएको हुँदा उक्त दरबन्दीको कार्य सम्पादन विवरण प्रष्ट हुनुपर्ने देखिन्छ । कानूनले स्पष्ट गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

३. मुख्य न्यायाधिवक्ताको कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्तिको स्थिति हेर्दा मानव संसोधन योजनामा समूचित ध्यान पुग्न सकेको छैन । मुख्य न्यायाधिवक्तालाई संविधान र

ऐन कानूनले दिएको जिम्मेवारी प्रभावकारी रुपले निर्वाह गर्न जिम्मेवारी र कार्यबोझका आधारमा मानव संसोधन योजना निर्माण गरी लागू गर्न जरुरी छ ।

४. मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय स्थायी प्रकृतिको कार्यालय हुने भएकाले आवश्यक आफनै जग्गा, घर नभएको, भौतिक स्रोत साधनहरुको कमी रहेकोले सो तर्फ आवश्यक व्यवस्था हुनु पर्ने देखिन्छ।

५. फौजदारी कसूर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन, २०७४ दफा ३८(२) अनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट प्रदेश स्तरिय प्यारोल र प्रोवेशन वोर्डको प्रत्यक्ष निर्देशन, नियन्त्रण र सुपरिवेक्षण मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट हुने हुदाँ सो सम्बन्धी कार्यविधि निर्धारण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

६. प्रदेश तहका फौजदारी न्याय प्रणालीसँग जोडिएका मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिकालाई स्पष्ट गरिनुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

७. जिल्ला अदालत, उच्च अदालत लगायत प्रदेश निकायका अर्धन्यायिक निकाय एवं न्यायिक निकायसँग समन्वयमा सम्पर्क स्थापित गर्न भरपर्दो संयन्त्रको आवश्यकता देखिन्छ ।

८. संविधान बमोजिम निर्माण हुने प्रदेश न्याय सेवा आयोगमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिका स्पष्ट हुनु पर्ने देखिन्छ ।

९. कानूनी सहायता सम्बन्धी निती २०७६ बमोजिम गठित प्रदेश स्तरीय संरचनाले गठित मुख्य न्यायाधिवक्ताको नेतृत्वमा संचालन हुनुपर्ने देखिन्छ ।

१०. प्रदेश प्रहरी प्रशासन, शान्ति सुरक्षा र अनुसन्धान व्युरो प्रदेशको एकल अधिकारका रुपमा संविधानको अनुसूची (६) मा उल्लेख भएकोले त्यस्तो संरचनामा समन्वय र सहकार्यका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिका स्पष्ट हुन जरुरी छ ।

११. प्रदेशसभा कानून निर्माण सभा पनि भएकोले दण्डनीय कानून वनाउन सक्छ र प्रदेश सरकारले प्रदेशभित्र प्रशासन, शान्ति सुरक्षा र कानूनी राज्य प्रतिको जवाफदेहिता वहन गर्नुपर्ने भएकोले निर्मित कानून लागु गर्नुपर्ने हुन्छ । त्यस्ता कार्यका लागि मुख्य न्यायाधिवक्तालाई हाल प्रचलनमा रहेको कानूनमा संसोधन गरी संविधानले परिकल्पना गरे बमोजिम जिम्मेवारी निर्धारण गर्न आवश्यक रहेको छ ।

१२. फौजदारी न्याय प्रणालीमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिका समन्वयात्मक किसिमले स्पष्ट वनाउनुपर्ने देखिन्छ।

१३. प्रदेश कानून बमोजिम अपराध अनुसन्धान, अभियोजन, मुद्दाको कारबाही एवं प्रदेश कानून प्रचलनका लागि प्रदेश प्रहरीसँग आवश्यक समन्वयात्मक भूमिका स्पष्ट हुनुपर्ने देखिन्छ ।

१४. संघीय शासन ब्यवस्थालाई आत्मसाथ गर्दै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रदेश सरकार प्रति पूर्ण रुपमा उत्तरदायी रही प्रभावकारी रुपमा कार्यसम्पादन भई सक्षम निकायका रुपमा विकास गर्नका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई महान्यायाधिवक्ताको मातहत रहने ब्यवस्थाको पुर्न विचार गर्नुपर्ने देखिन्छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट ब्यवस्थापन हुने विषयमा स्पष्टता ल्याई प्रदेश सरकारले कर्मचारीको ब्यवस्था नगरेसम्मको लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले कर्मचारी खटाउने व्यवस्था गरिनु उपयुक्त हुने देखिएता पनि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी थप आवश्यक दरबन्दी स्वीकृत गराई कर्मचारी तथा न्यायाधिवक्ताको नियुक्ती गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने अवस्था रहेको छ ।

अनुसूची-१

आ.व.२०८०/०८१ मा चालु मुद्दाहरु

क्र.सं.	मुद्दा नं.	जहेरवाला/निवेदक	बिपक्षी	मुद्दा	दर्ता मिति	अदालत	कैफियत
०१	०७५-wo-०७९६	इन्द्र बहादुर बस्नेत	दमक नगरपालिकाको कार्यालय,समेत	उत्प्रेषण परमादेश समेत	२०७५/१२/११	सर्वोच्च अदालत	
०२	०७५-wo-०९३९	चन्द्र साउद समेत	सामाजिक विकास मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	२०७६/०१/०५	सर्वोच्च अदालत	
०३	०७५-wo-१२६९	शैलेन्द्र प्रसाद हरिजन	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश	२०७६/०३/३१	सर्वोच्च अदालत	
०४	०७६-wo-००७९	श्याम कुमार सुब्बा	भेटनरी तथा पशु सेवा केन्द्र धनकुटा समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७६/०५/०४	सर्वोच्च अदालत	
०५	०७५-wo-००५६	प्रयास्मा ज्ञयाली	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय,इलाम	उत्प्रेषण परमादेश	२०७६/०५/०५	सर्वोच्च अदालत	
०६	०७६-wo-०१२४	बेनु प्रसाद प्रसाई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७६/०६/०१	सर्वोच्च अदालत	
०७	०७६-wo-१२६३	अमिता गौतम पौडेल	उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	परमादेश समेत		सर्वोच्च अदालत	
०८	०७६-wo-०२५९	सादर सिंह लिङदेल लिम्बु	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७६/०८/०५	सर्वोच्च अदालत	
०९	०७६-wo-०२६०	दिपक पौडेल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७६/०८/०५	सर्वोच्च अदालत	
१०	०७६-wo-०१७१	विजय कुमार भट्टराई	भैतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७६/०८/०५	सर्वोच्च अदालत	
११	०७६-wo-०२६२	लता श्रेष्ठ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को	उत्प्रेषण	२०७६/०८/२४	सर्वोच्च अदालत	

			कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत				
१२	०७६-wo-०३२६	प्रफुल्ल कुमार मिश्र	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७६/०८/२४	सर्वोच्च अदालत	
१३	०७६-wo-०८७८	शारदा देवी पोखरेल	मेची अंचल अस्पताल भद्रपुर, झापा समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७७/०६/०५	सर्वोच्च अदालत	
१४	०७६-wo-१०७२	गजेन्द्र ठाकुर	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७७/०७/१८	सर्वोच्च अदालत	
१५	०७७-wo-०१८०	विजय कुमार यादव	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७७/०७/१८	सर्वोच्च अदालत	
१६	०७७-FN-०२२५	बिनोद प्रसाद शाह	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	अदालतको अपहेलना	२०७८/०३/०६	उच्च अदालत विराटनगर	
१७	०७७-wo-०९७४	पदम प्रसाद प्रसाई	पूर्वाधार विकास कार्यालय,झापा समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७८/०४/३१	सर्वोच्च अदालत	
१८	०७७-wo-१०९९	पदम बहादुर श्रेष्ठ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०५/०८	सर्वोच्च अदालत	
१९	०७७-wo-१०७८	सुमन चामलिंङ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०५/१६	सर्वोच्च अदालत	
२०	०७७-wo-११०९	अ.सविना श्रेष्ठ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०५/१६	सर्वोच्च अदालत	
२१	०७७-wo-१२०७	संजय कुमार शाह	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०५/१६	सर्वोच्च अदालत	
२२	०७७-wo-१२४२	अ.जय प्रसाद पौडेल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०५/१८	सर्वोच्च अदालत	
२३	०७८-wo-०००४	रमेश राउत	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश	२०७८/०५/१८	सर्वोच्च अदालत	
२४	०७७-wc-००६१	अ.बासुदेव रिजाल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०५/२८	सर्वोच्च अदालत	

२५	०७८-wo-०२३६	संगम खाइजु	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०५/२८	सर्वोच्च अदालत	
२६	०७८-wo-००५४	बिजय किसन दाहाल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०६/०४	सर्वोच्च अदालत	
२७	०७८-wo-०३१६	बसन्त रेग्मी	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण	२०७८/०६/०५	सर्वोच्च अदालत	
२८	०७८-wo-०२८९	यूव प्रसाद न्यौपाने	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण	२०७८/०६/०५	सर्वोच्च अदालत	
२९	०७८-wo-०१६०	दुतिमान राई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०६/०६	सर्वोच्च अदालत	
३०	०७८-wo-०७९०	टिका बहादुर कुँवर	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/१०/२५	सर्वोच्च अदालत	
३१	०७८-wo-०३८५	भरतराज जोशी	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०७८/०७/१४	सर्वोच्च अदालत	
३२	०७८-wo-०९७६	लक्ष्मण चौधरी	वन वातारण तथा भूसंरक्षण मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/१२/१५	सर्वोच्च अदालत	
३३	०७८-wo-१०९७	तलिक बहादुर थापा	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०१/०४	सर्वोच्च अदालत	
३४	०७८-wo-०९७०	भुपेन्द्र नाथ पौडेल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०१/०४	सर्वोच्च अदालत	
३५	०७८-wo-१२६८	उदिम प्रसाद राई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	प्रतिषेध	२०७९/०३/१६	सर्वोच्च अदालत	
३६	०७८-wo-१३७८	रामाकान्त प्रसाद यादव	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७९/०३/१६	सर्वोच्च अदालत	
३७	०७८-wo-१२६६	सन्तलाल श्रेष्ठ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/०३/१६	सर्वोच्च अदालत	
३८	०७८-wo-१५८८	अमृत कुमार के.शी.	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय,मोरंग समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/०४/१७	सर्वोच्च अदालत	
३९	०७९-wo-००२६	मनोज सुवेदी	यातायात व्यवस्था तथा संचार	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०४/३०	उच्च अदालत	

			मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	प्रतिषेध		विराटनगर	
४०	०७९-wo-००४०	अ.अनिल कुमार लाल	प्रदेश प्रहरी कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण	२०७९/०५/०६	सर्वोच्च अदालत	
४१	०७९-wo-०४८९	रोजिना खातुन	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,सुनसरी	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/०८/२९	सर्वोच्च अदालत	
४२	०७९-wo-०४१७	सुनिल जोशी	प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण समेत	२०७९/०८/२९	सर्वोच्च अदालत	
४३	०७९-wo-०२०५	रमेश कुमार स्वर्णकार	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०९/२६	उच्च अदालत विराटनगर	
४४	०७९-wo-०१८०	मनोज खड्का	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०९/२९	उच्च अदालत विराटनगर	
४५	०७९-wo-०२५२	परिवर्तन राईको वारेस असिम राई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण प्रतिषेध परमादेश समेत	२०७९/१०/२२	उच्च अदालत विराटनगर	
४६	०७९-wo-०२४९	तेजमान बि.क.	खानेपानी सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/१०/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
४७	०७९-wo-०२१७	उपेन्द्र ठाकुर	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय,मोरंग	निषेधाज्ञायुक्त परमादेश	२०७९/१०/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
४८	०७९-wo-०२४३	प्रविण ढकाल	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/११/०२	उच्च अदालत विराटनगर	
४९	०७९-wo-०२६९	रंजित कार्की	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/११/१५	उच्च अदालत विराटनगर	
५०	०७९-wo-०४३४	अ.राम चन्द्र पौडेल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/११/१९	सर्वोच्च अदालत	
५१	०७९-cp-१८३७	पर्वत न्यौपाने	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	हक कायम गरि दर्ता चलन समेत	२०७९/११/१७	जिल्ला अदालत मोरंग	
५२	०७९-wc-००४२	लहरुमाया जिमी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७९/११/२९	सर्वोच्च अदालत	

५३	०७९-wc-००४५	पम्फादेवी विश्वकर्मा	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/१२/२१	सर्वोच्च अदालत	
५४	०७९-wo-०३३४	जितेन्द्र अधिकारी	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/१२/२७	उच्च अदालत विराटनगर	
५५	०७९-wc-००७३	प्रेमराज लिम्बु	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७९/१२/२९	सर्वोच्च अदालत	
५६	०७९-wo-०३३७	सुभाषचन्द्र चौधरी	उद्योग कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	निषेधाज्ञा	२०७९/१२/३०	उच्च अदालत विराटनगर	
५७	०७९-wo-०३१५	महिनारायण चौधरी	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत		२०८०/०१/०६	उच्च अदालत विराटनगर	
५८	०७९-wo-०३८२	उत्तम कुमार खतिवडा	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०१/२०	उच्च अदालत विराटनगर	
५९	०७९-wo-०३४३	छत्रबहादुर खडका	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण	२०८०/०२/१९	उच्च अदालत विराटनगर	
६०	०७९-wo-००८१	दिनेश शिवाकोटी	डिभिजन वन कार्यालय,इलाम	उत्प्रेषण	२०८०/०२/२४	उच्च अदालत इलाम इजलास	
६१	०७९-wo-०५०३	सुभाषचन्द्र चौधरी	उद्योग कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	निषेधाज्ञा	२०८०/०/२४	आच अदालत विराटनगर	
६२	०७९-wo-१२४७	विक्रम गौतमको वारेस नारद खवास	पूर्वाधार विकास कार्यालय,मोरंग	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/०१	सर्वोच्च अदालत	
६३	०७९-cp-७३१४	देव बहादुर तामांग	खानेपानी सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	करारको परिपालना गरि पाउ	२०८०/०३/१९	जिल्ला अदालत काठमाण्डौं	
६४	०७९-wo-०५३१	कशिदास उदासी थारु	डिभिजन वन कार्यालय,सुनसरी समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/१६	उच्च अदालत विराटनगर	
६५	०८०-wo-०००८	राकेश खत्री	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	

६६	०८०-wo-००१६	रमेश राई	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	२०८०/०५/०३	उच्च अदालत विराटनगर	
६७	०७८-wo-११६३	तोयाराज मिश्र	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७९/०१/१४	सर्वोच्च अदालत	
६८	०७९-wo-०१४४ ०७९-wo-०००४	प्रो.मनिराम उपाध्याय	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७९/०९/०५	सर्वोच्च अदालत	
६९	०७९-CI-११५६	नैँया कुमार राना	कन्काई सिंचाई व्यवस्थापन कार्यालय,गैडे झापा	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/२१	सर्वोच्च अदालत	
७०	०७९-CI-११५७	मिना कुमारी राना	कन्काई सिंचाई व्यवस्थापन कार्यालय,गैडे झापा	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/२१	सर्वोच्च अदालत	
७१	०७९-wo-०५३६	सोमराज थापा	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०५/०८	उच्च अदालत विराटनगर	
७२	०७९-wo-१५०२	गंगाधर पण्डित	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०५/०८	सर्वोच्च अदालत	
७३	०७९-wo-१५५५	कुलबहादुर पौडेल	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०५/०८	सर्वोच्च अदालत	
७४	०७९-wo-१४८५	फडिन्द्र थापा	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०५/०८	सर्वोच्च अदालत	
७५	०८०-wo-००२४	लवरेंज साह	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०५/०८	सर्वोच्च अदालत	
७६	०८०-wc-०००२	त्रिलोक बहादुर चन्द	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०५/२२	सर्वोच्च अदालत	
७७	०८०-wo-००९७	भीमबहादुर राई	डिभिजन वन कार्यालय,सुनसरी	परमादेश	२०८०/०५/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
७८	०७९-wo-१५१९	कल्पना सुनुवार	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०८०/०५/३१	सर्वोच्च अदालत	

७९	०७९-wo-०२८६	शिलाकुमारी उराउ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०८/०६	उच्च अदालत विराटनगर	
८०	०८०-wo-०३१६	पिम्वा भोटे भन्ने समेत	डिभिजन वन कार्यालय,संखुवासभा समेत	उत्प्रेषण समेत	२०८०/०७/१२	सर्वोच्च अदालत	
८१	०८०-wo-०४१८	रन्जना गुरुङ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०८०/०९/०८	सर्वोच्च अदालत	
८२	०८०-wo-०४०७	बलराम अधिकारी	उधोग कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०९/२३	उच्च अदालत विराटनगर	
८३	०८०-wo-०४५९	रंजित कुमार झा	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/१०/०७	उच्च अदालत विराटनगर	
८४	०८०-wo-०४१३	मुर्तिदेवी साह	भैतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	निषेधाज्ञा	२०८०/०९/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
८५	०८०-wo-०६१२	गणेश बहादुर तुम्वापो	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०८०/१०/१९	सर्वोच्च अदालत	
८६	०८०-wo-०४३४	हेमकुमार राई	डिभिजन वन कार्यालय,मोरंग समेत	उत्प्रेषण परमादेश समेत	२०८०/१०/२२	उच्च अदालत विराटनगर	
८७	०८०-wo-०५४१	सुवासबाबु भट्टराई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश		उच्च अदालत विराटनगर	
८८	०८०-wo-००१६	भगिश्वर लिम्बु	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण मिश्रित परमादेश		उच्च अदालत धनकुटा इजलास	
८९	०८०-wo-०६५३	समिप श्रेष्ठ समेत	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण समेत	२०८०/११/२०	सर्वोच्च अदालत	
९०	०८०-wo-०८२९	मोहनराज भट्टराई समेत	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/११/२४	सर्वोच्च अदालत	
९१	०८०-wo-०५९५	राजकुमार मण्डल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/१२/१६	उच्च अदालत	

		समेत	कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत			विराटनगर	
९२	०८०-wo-०६०७	रमेश चन्द्र ढुंगाना	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश	२०८०/१२/३०	उच्च अदालत विराटनगर	
९३	०८०-wo-०८६०	कामेश्वर प्रसाद सिंह	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०८१/०१/०२	सर्वोच्च अदालत	
९४	०८०-wo-०९६९	संजिव तिवारी समेत	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८१/०१/०३	सर्वोच्च अदालत	
९५	०८०-wo-०५७४	सुमन चन्द्र कार्की	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश निषेधाज्ञा	२०८०/१२/२६	उच्च अदालत विराटनगर	
९६	०८०-wo-०९६७	केवल लिम्बु	इलाका वन कार्यालय,नडाहा सुनसरी	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश समेत	२०८१/०१/२१	सर्वोच्च अदालत	
९७	०८०-wo-२१५०	डा.कमलराज थापा	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण समेत	२०८१/०२/०१	उच्च अदालत पाटन	
९८	०८०-wo-१११२	भोलानाथ नेपाल	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण समेत	२०८१/०१/२६	सर्वोच्च अदालत	
९९	०८०-wc-००३८	पदम बहादुर कार्की समेत	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश समेत	२०८१/०२/०९	सर्वोच्च अदालत	
१००	०८०-wc-००४१	खेमराज पर्साइ समेत	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश समेत	२०८१/०२/०९	सर्वोच्च अदालत	
१०१	०८०-wc-००४३	ज्ञाननाथ भट्टराई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०८१/०२/०९	सर्वोच्च अदालत	
१०२	०८०-wo-००३६	मनोजकुमार गिरी	पर्यटन विकास आयोजना,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण मिश्रित परमादेश प्रतिषेध निषेधाज्ञा समेत	२०८१/०२/११	उच्च अदालत वि. ओखलढुंगा इजलास	
१०३	०८०-wo-१०३७	सुरज उदास	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश समेत	२०८१/०२/१७	सर्वोच्च अदालत	

१०४	०८०-WO-०७५१	सोमराज थापा	आन्तरिक मामिला तथा कानून कम्न्त्रालय,कोशी प्रदेश	परमादेश	२०८१/०२/२९	उच्च अदालत विराटनगर	
१०५	०८०-WO-०८४४	गजेन्द्र थलंग	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८१/०३/२५	उच्च अदालत विराटनगर	
१०६	०८०-WO-०८३९	पुरुषोत्तम शाह समेत	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८१/०३/११	उच्च अदालत विराटनगर	
१०७	०८०-WO-०७७३	सत्यनारायण शर्मा समेत	घरेलु तथा साना उधोग कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश प्रतिषेध	२०८१/०३/२७	उच्च अदालत विराटनगर	
१०८	०८०-WO-०८७६	राजनराज रेड्डी	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८१/०४/०६	उच्च अदालत विराटनगर	
१०९	०८०-WO-०८९३	डा.अमरदीप नारायण भारती	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश प्रतिषेध समेत	२०८१/०४/०६	उच्च अदालत विराटनगर	
११०	०८०-WO-०८८६	उत्तम कुमार भट्टराई	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश	२०८१/०४/१४	उच्च अदालत विराटनगर	

अनुसूची-२

आ.व.२०८०/०८१ मा फैसला भएको मुद्दाहरु

क.सं.	मुद्दा नं.	जाहेरवाला/निवेदक	बिपक्ष	मुद्दा	अदालतमा दर्ता भएको मिति	दर्ता भएको निकाय	फैसला मिति	फैसलाको प्रकार	कैफियत
०१	०७५-wo-०६९६	भक्तराज भारती	मालपोत कार्यालय ,झापा समेत	उत्प्रेषण परमादेश		सर्वोच्च अदालत	२०८०/११/३०	रिट खारेज	
०२	०७५-wo-१३७२	विष्णु कुमार तिमल्सिना	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७६/०४/२०	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१२/०६	रिट जारी	
०३	०७४-wo-०८४७	अच्युत प्रसाद खरेल	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश	परमादेश समेत	२०७५/०३/०८	सर्वोच्च अदालत	२०८०/०६/०१	रिट खारेज	
०४	०७६-wo-०२०६	रेवती पोखरेल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७६/०८/०५	सर्वोच्च अदालत	२०८०/०९/१८	रिट खारेज	
०५	०७६-wo-१०८५	तेज कुमार कुरुहांग	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय ,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७७/०३/२३	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१०/०८	रिट खारेज	
०६	०७७-wo-०८३४	प्रेम कला थापा	उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७७/१२/०९	सर्वोच्च अदालत	२०८१/०१/१७	रिट खारेज	
०७	०७८-wo-०२५६	चन्द्र प्रसाद लुइटेल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७८/०६/०४	सर्वोच्च अदालत	२०८०/०८/२५	तामेली	
०८	०७८-wo-०२८५	अ.शालिग्राम पाण्डे	प्रदेश समन्वय समिति संयोजक मुख्यमन्त्री राजेन्द्र कुमार राई	निषेधाज्ञायुक्त परमादेश	२०७८/११/२९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/१०/१५	रिट खारेज	
०९	०७८-wc-००१२	भक्तराज भारती	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश	२०७८/१२/२८	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१०/२४	रिट जारी	
१०	०७८-wc-०००४	ओमप्रकाश आर्याल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७८/१२/२८	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१०/२४	रिट जारी	
११	०७८-wo-०३७९	कृष्ण बस्नेत	सामाजिक विकास मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०१/२७	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०१/१७	रिट जारी	

१२	०७८-wo-०४१७	तिर्थ बहादुर दाहाल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	परमादेश	२०७९/०३/१९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/१२/०६	तामेली	
१३	०७८-wo-०४४०	वैधनाथ प्रसाद शाह	जलस्रोत तथा सिंचाई डिभिजन कार्यालय ,मोरंग	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/०४/०८	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०२/१४	रिट खारेज	
१४	०७९-wo-००५९	हेमचन्द्र पोख्रेल	डिभिजन वन कार्यालय,मोरंग	उत्प्रेषण प्रतिषेधयुक्त परमादेश	२०७९/०५/१०	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०५/२५	रिट खारेज	
१५	०७९-wo-००५५	कोषराज दाहाल	यातायात व्यवस्था कार्यालय,इटहरी (सवारी)	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०५/१६	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०६/२२	जारी	
१६	०७९-wo-००६२	दुर्गा देवी ढुंगेल	पूर्वाधार विकास कार्यालय,मोरंग	निषेधाज्ञा उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/०५/२०	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०३/१७	रिट खारेज	
१७	०७९-wo-००८२	अ.प्रा.वैधनाथ प्रसाद शाह	जलस्रोत तथा सिंचाई डिभिजन कार्यालय ,मोरंग	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०६/२४	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०२/१४	रिट खारेज	
१८	०७९-wo-००९१	गोपी चन्द्र बोहरा	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०६/२४	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०२/२१	आंशिक रिट जारी	
१९	०७९-wo-०११३	मुलुक चन्द्र राजवंशी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	२०७९/०६/३०	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०४/२२	मुद्दा फिर्ता	
२०	०७९-wo-०१३६	थलुराज भण्डारी	सामाजिक विकास मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/०८/०७	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०१/१७	रिट जारी	
२१	०७९-wo-०१३८	टिकाराम जमरकट्टेल	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/०८/०७	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०१/२४	रिट जारी	
२२	०७९-wo-०१४८	सुरेन्द्र बहादुर कार्की	खानेपानी सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणपरमादेश	२०७८/०८/१८	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०२/०७	तामेली	
२३	०७९-FN-०००६	वैधनाथ प्रसाद शाह	खानेपानी सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	अदालतको अपहेलना	२०७९/०८/२०	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०२/\१४	रिट खारेज	
२४	०७९-wo-०६३०	खगेन्द्र कार्की	आन्तरिक मामिला तथा कानून	उत्प्रेषण	२०७९/०८/२७	उच्च अदालत	२०८०/०८/०६	लागत	

			मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	परमादेश		पाटन		कट्टा गर्ने	
२५	०७९-wo-०१६४	बुद्धिराज सुवेदी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण प्रतिषेधयुक्त परमादेश	२०७९/०८/२९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०५/२५	रिट जारी	
२६	०७९-wo-०१४९	अ.सुमन चन्द्र कार्की	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश	परमादेश	२०७९/०९/१२	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०२/१४	रिट खारेज	
२७	०७९-wo-०६४६	श्रवण कुमार चौधरी	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/१०/२४	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१२/०२	रिट खारेज	
२८	०७९-wo-००१६	टिका प्रसाद धमला	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण मिश्रित परमादेश	२०७९/१०/२४	उ.अ.वि.ओखलढुंगा इजलास	२०८०/०५/०५	रिट जारी	
२९	०७९-wo-०७३८	कृष्ण प्रसाद भट्टराई	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण	२०७९/११/०२	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१२/२१	रिट खारेज	
३०	०७९-wo-०२६३	कुलनाथ निंलेखु	डिभिजन वन कार्यालय,मोरंग	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०७९/११/०३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०५/०४	रिट खारेज	
३१	०७९-wo-०२३७	डिल्ली प्रसाद घिमिरे	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/११/१५	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०९/१६	रिट खारेज	
३२	०७९-AC-००२२	दण्डपाणी भट्टराई	शिक्षा विकास निर्देशनालय,कोशी प्रदेश धनुकटा	बढुवा निर्णय बदर	२०७९/११/२८	प्रशासकीय अदालत	२०८०/०३/३१	रिट जारी	
३३	०७९-AC-००२४	काशिराम कार्की	शिक्षा विकास निर्देशनालय,कोशी प्रदेश धनुकटा	बढुवा निर्णय बदर	२०७९/११/२८	प्रशासकीय अदालत	२०८०/०९/१८	रिट जारी	
३४	०७९-wo-०७६७	प्रेमीलाल प्रसाद चौधरी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७९/११/२९	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१२/०२	रिट खारेज	
३५	०७९-wo-०७६८	प्रेमीलाल प्रसाद चौधरी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०७९/११/२९	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१२/०२	रिट खारेज	
३६	०७९-wo-००१९	बैजनाथ प्रसाद यादव	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/१२/२७	उ.अ.वि.ओखलढुंगा इजलास	२०८०/०५/०५	रिट खारेज	
३७	०७९-wo-०३३२	कविता ढुंगाना	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०७९/१२/२७	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/१२/१९	रिट खारेज	
३८	०७९-ac-००३३	दुर्गा देवी भट्टराई	शिक्षा विकास निर्देशनालय,कोशी	निर्णय बदर		प्रशासकीय अदालत	२०८०/०९/१२	बदर	

			प्रदेश धनुकटा						
३९	०७९-wo-०२९५	सिमा कर्ण	प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय,सुनसरी	उत्प्रेषणयूक परमादेश	२०८०/०१/२१	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१४	मुद्दा फिर्ता	
४०	०७९-wo-००३७	राजु के.शी.	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०१/२४	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/०६/०७	रिट खारेज	
४१	०७९-wo-०४३७	हंसराज वाग्ले	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त प्रतिषेध परमादेश	२०८०/०२/१९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०१/१७	रिट खारेज	
४२	०७९-wo-०४४५	रोमन पराजुली	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०२/१९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०९/१६	रिट खारेज	
४३	०७९-wo-०४६२	दिपक अग्रवाल	प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर, झापा	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०२/३१	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०५/११	तामेली	
४४	०७९-wo-०४८१	रुद्र प्रसाद अधिकारी	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०२/०५	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/० १/२४	तामेली	
४५	०७९-wo-१३७०	सुनिल प्रसाद दाहाल	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०३/२४	सर्वोच्च अदालत	२०८०/११/१५	तामेली	
४६	०७९-FJ-००३६	दुर्गा देवी ढुंगेल	भौतिक पूर्वाधार विकार कार्यालय,मोरंग	अदालतको अपहेलना	२०८०/०४/०२	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०३/१७	दाबी नपुग्ने	
४७	०४७९-wo-१६०३	धर्मराज पौडेल	प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर,झापा		२०८०/०३/०६	उच्च अदालत पाटन	२०८०/०५/१३	रिट खारेज	
४८	०७९-RI-२२३१	बेद कुमारी बस्नेत	खानेपानी सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश		सर्वोच्च अदालत	२०८०/०८/०८	अनुमति नहुने	
४९	०७९-wo-००४४	रायमाझी मार्सेली ज.भी.	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०३/२४	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/०५/१९	रिट जारी	
५०	०७९-wo-००४५	परशुराम तिवारी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०३/२४	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/०५/१९	रिट जारी	
५१	०७९-wo-१४९४	हिक्मत कुमार कार्की	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	२०८०/०४/०२	सर्वोच्च अदालत	२०८०/०४/०८	पूर्ण इजलासमा पेश हुने	

५२	०७९-wo-१२९७	धर्मराज पौडेल	प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर,झापा			उच्च अदालत पाटन	२०८०/०५/१३	रिट खारेज	
५३	०७९-wo-०५४१	उत्सव पोखरेल बिक्रम	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०४/२६	मुद्दा फिर्ता	
५४	०७९-wo-०५६२	अनिल कुमार देव	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/१६	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०९/०२	तामेली	
५५	०७९-RI-२६४५	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	प्रकाश घिमिरे		२०८०/०३/२०	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१०/०५	अनुमति हुने	
५६	०७९-RI-२६४५	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	प्रकाश चन्द्र चौधरी		२०८०/०३/२०	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१०/०५	अनुमति हुने	
५७	०७९-RI-२६४५	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	कमल प्रसाद दाहाल		२०८०/०३/२०	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१०/०५	अन्तरिम आदेश अनुमती हुने	
५८	०७९-WO-०६४८	देव बहादुर तामाङ	जलस्रोत तथा सिंचाई डिभिजन,भोजपुर	उत्प्रेषण	२०७९/०९/०४	उच्च अदालत पाटन	२०८०/०३/१३	आंशिक रिट जारी	
५९	०७९-WO-००३७	माधव आचार्य	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/१९	उ.अ.वि.ओखलढुंगा इजलास	२०८०/११/२३	आंशिक रिट जारी	
६०	०८०- WO-००१०	जेफर राई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१८	रिट खारेज	
६१	०८०-wo-००१५	शुक्रराज काम्वाङ	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/११/१४	रिट खारेज	
६२	०८०-wo-००११	जेफर राई	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१८	रिट खारेज	
६३	०८०-WO-००१२	जय वागेश्वरीमाता कन्स्ट्रक्सन प्रा.ली.	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१८	रिट खारेज	
६४	०८०-WO-००१४	पितराज घिमिरे	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१८	रिट खारेज	
६५	०८०-WO-००३२	नरेन्द्र चौधरी	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी	उत्प्रेषणयुक्त	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत	२०८०/१०/२९	रिट जारी	

			प्रदेश	परमादेश		विराटनगर			
६६	०८०-wo-००१३	भुपेन्द्र बहादुर थापा	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०४/२३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/११/१४	रिट खारेज	
६७	०८०-wo-००४५	ईख बहादुर राई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/१९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१८	रिट खारेज	
६८	०८०-wo-००४६	सविन राई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/१९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१८	रिट खारेज	
६९	०८०-wo-००४७	असिम राई	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/१९	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०८/१८	रिट खारेज	
७०	०७९-wo-२००९	सुबास श्रेष्ठ	पूर्वाधार विकास कार्यालय,मोरंग	उत्प्रेषण प्रतिषेध	२०८०/०४/१८	उच्च अदालत पाटन	२०८०/०९/१८	रिट खारेज	
७१	०७९-wo-२००६	सुबास श्रेष्ठ	पूर्वाधार विकास कार्यालय,मोरंग	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०४/१८	उच्च अदालत पाटन	२०८०/०९/१८	रिट खारेज	
७२	०८०-wo-०१६७	हिक्मत कुमार कार्की	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०५/१०	सर्वोच्च अदालत	२०८०/०५/१७	रिट जारी	
७३	०७९-wo-०५२५	शिल्पा निराला	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०५/०८	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/०७/२०	निवेदन फिर्ता	
७४	०८०-wc-०००४	काशीराज पराजुली	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०५/१५	सर्वोच्च अदालत	२०८०/११/०९	निवेदन फिर्ता	
७५	०८०-wo-००५८	रमेश शिवाकोटी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण	२०८०/०५/१९	सर्वोच्च अदालत	२०८०/१०/१७	रिट खारेज	
७६	०८०-AC-०००८	अमर बहादुर महत	शिक्षा विकास निर्देशनालय,कोशी प्रदेश	बढुवा निर्णय बदर	२०८०/०६/१५	प्रशासकीय अदालत	२०८१/०१/२०	रिट जारी	
७७	०८०-wo-०१९६	असिम राई (उमेश कु.राई)	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८०/०६/१५	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०२/२८	रिट खारेज	
७८	०८०-wo-००२१	देवी प्रसाद लोवा	डिभिजन वन कार्यालय,भद्रपुर झापा	उत्प्रेषण मिश्रित निषेधाज्ञा	२०८०/०७/१२	उ.अ.वि. इलाम इजलास	२०८०/०८/२७	आंशिक रिट जारी	
७९	०८०-wo-००२२	हरि प्रसाद लिम्बु	डिभिजन वन कार्यालय,भद्रपुर	उत्प्रेषण मिश्रित	२०८०/०७/१२	उ.अ.वि.	२०८०/०८/२७	आंशिक	

			झापा	निषेधाज्ञा		इलाम इजलास		रिट जारी	
८०	०८०-wo-०१६४	दिपक कुमार श्रेष्ठ बनेपाली	डिभिजन वन कार्यालय,सुनसरी	निषेधाज्ञा	२०८०/०७/१६	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०१/२४	तामेली	
८१	०८०-wo-०१५६	बालकृष्ण भण्डारी	स्वास्थ्य कार्यालय.भद्रपुर झापा	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०८/१३	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/१०/२९	रिट खारेज	
८२	०८०-wo-०२९८	ज्ञानेन्द्र कुमार दनुवार	डिभिजन वन कार्यालय, गाईघाट उदयपुर	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/०९/१७	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०३/२४	रिट खारेज	
८३	०८०-AC-००१४	दिपक कुमार कार्की	सामाजिक विकास मन्त्रालय,कोशी प्रदेश	बढुवा निर्णय बदर	२०८०/१०/०२	प्रशासकीय अदालत	२०८१/०२/१४	रिट खारेज	
८४	०८०-wo-०४५७	अहमत मन्सुरी	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्‌को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/१०/१०	उच्च अदालत विराटनगर	२०८१/०१/२४	तामेली	
८५	०८०-wo-००२५	विचारमाया राई	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
८६	०८०-wo-००१७	खेमराज दाहाल	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
८७	०८०-wo-००२८	मौलासी राई	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
८८	०८०-wo-००२३	जित बहादुर खड्का	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
८९	०८०-wo-००२६	विष्णु कुमारी राई	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
९०	०८०-wo-००२७	नारन बहादुर राई	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
९१	०८०-wo-००१८	गोमा देवी खड्का	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
९२	०८०-wo-००२२	दशरथ राई	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
९३	०८०-wo-००२१	डम्बर कार्की	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	

९४	०८०-wo-००२०	भिम बहादुर राई	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
९५	०८०-wo-००२४	कुमारी खड्का	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
९६	०८०-wo-००१९	ठहरमान राई	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा	परमादेश	२०८०/१२/०१	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८०/१२/१५	रिट जारी	
९७	०८०-wo-००२६	उमा देवी गुरुङ	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/१२/०२	उ.अ.वि. ओखलढुंगा इजलास	२०८१/०१/२०	रिट जारी	
९८	०८०-wo-००२९	सुमन सिंह लिम्बु	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय,धनकुटा समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/१२/१८	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८१/०२/३०	रिट खारेज	
९९	०८०-wo-००७२	पर्वत भण्डारी	डिभिजन वन कार्यालय,झापा समेत	उत्प्रेषण परमादेश	२०८०/१२/२०	उ.अ.वि. इलाम इजलास	२०८१/०१/२५	रिट जारी	
१००	०८०-wo-००७७	संगीता कार्की	प्रदेश लोकसेवा आयोग,कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण परमादेश	२०८१/०१/०३	उ.अ.पा. हेटौंडा इजलास	२०८१/०२/०९	रिट खारेज	
१०१	०८०-wo-००३२	राम बहदुर भण्डारी	डिभिजन वन कार्यालय,धनकुटा समेत	उत्प्रेषण	२०८१/०१/०४	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८१/०१/१८	रिट खारेज	
१०२	०८०-wo-००३३	रोहित कुमार डाँगी	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय,समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	२०८१/०१/१०	उ.अ.वि. धनकुटा इजलास	२०८१/०३/१७	रिट जारी	
१०३	०८०-wo-११८४	केदार कार्की	प्रदेश सभा सचिवालय,कोशी प्रदेश समेत	उत्प्रेषण समेत	२०८१/०२/०१	सर्वोच्च अदालत	२०८१/०२/२३	रिट खारेज	
१०४	०८०-wo-००५६	नरेश सिंजाली मगर	डिभिजन सहकारी कार्यालय,भद्रपुर झापा समेत	परमादेश	२०८०/११/१५	उ.अ.वि. इलाम इजलास	२०८१/०२/०१	रिट जारी	

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम- उर्लावारी (मोरङ)

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम- ओखलढुङ्गा

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम- पौवादुम्बा (भोजपुर)

न्यायिक समिति तथा सरोकारवालहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम- देवानगञ्ज गा.पा., सुनसरी

विद्यार्थीसँग मुख्य न्यायाधिवक्ता विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम- विराटनगर (मोरङ)

आधुनिक समाजमा विधि विज्ञान र वैज्ञानिक प्रमाणको प्रयोग विषयक तालिम – विराटनगर (मोरङ)

न्यायिक समिति तथा सरोकारवालाहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम– कोशी गा.पा., सुनसरी

स्थापना दिवस समारोह -२०८०

मुख्य न्यायाधिवक्ताको आ.व. २०७९/०८० वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नु हुँदै मा. मुख्य न्यायाधिवक्ता रुपेश कोइरालाज्यू

अन्तर प्रदेश अनुभव आदान–प्रदान कार्यक्रम– लुम्बिनी प्रदेश

अन्तर प्रदेश अनुभव आदान–प्रदान कार्यक्रम– गण्डकी प्रदेश

प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम-विराटनगर

विद्यार्थीसंग मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम- विर्तामोड (झापा)

प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम–ओखलढुङ्गा

प्रदेश कानून कार्यान्वयन विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम–धनकुटा

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम-नाम्जे (धनकुटा)

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम-मार्गा (धनकुटा)

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम-शुक्रवारे (तेह्रथुम)

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम-बेलहरा (धनकुटा)

न्यायिक समिति तथा सरोकारवालहरुसंगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम-उदयपुर

लिखित जवाफ सम्बन्धी एक दिवसीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम - इलाम

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम-विराटनगर (मोरङ)

समुदायमा मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यक्रम- धनकुटा